

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 25. (85.) ÉVF. • 8. SZÁM • 2015. AUGUSZTUS • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

A nyár tavában

• Rekkenő hőség hullámverésében, az enyhet hozó szellőért epedve, vagy váratlan zivatar cseppjei alatt állunk a nyárban. A mindennapok tennivalói közé belopakszik a gyermekkor vakációinak felszabadult öröme. Mi akad a kutakodó elme horgára az elmúlt nyarak emléktavából?

Milyen új emlékeket szívárogat ez év nyara e tóba? Gyermekünk tábori jókedvét; ifjaink konferenciás, táboros örömeit; egyházközseink életének megannyi mozzanatát, találko-

zókat, túrákat, kiállításokat, látogatásokat; a közösségbe vetett hit megerősödését, a szorgos kezek segítségét, múltba tekintők felismeréseit, nyári szabadságot – jelenünk megannyi változatos történést.

Álljunk meg a mozgalmas nyárban, közösségi és személyes életünk eseményeinek áradatában. Lássuk meg az események megvalósítóit, a résztvevőket, de a távol maradókat is. A nyár tavában mindannyian tükröződünk.

ANDORKÓ JÚLIA

A tartalomból:

Elnőiesedik a lelkési szakma?

4

*Orbán Balázs
Háromszéken*

8

Kétszáz éves a székelyderzsi határkerülés

14

Amíg él a hit

15

Erdély-szerte táboroznak a fiatalok

18

„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

● **A július 3-án tartott Főtanácson ünnepélyes keretek között adták át a Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa által meghirdetett egyházi beszédpályázat nyerteseinek a díjakat.** A beérkezett pályázatokat a Teológiai és Szakképesítési Bizottság által meghatározott alkalmi bizottság értékelt ki, melynek a következő lelkészek voltak a tagjai: Koppándi Botond, Pap Mária, Tódor Csaba és Kászoni József.

A beszédpályázat díjazottjai: Egyházi beszédek: I. díj: Jakabházi Béla Botond, II. díj: Solymosi Alpár, III. díj: Szabó Előd, dicséret: Vida Rozália, Lőrinczi Lajos, Pálfi Dénes, Orbán Dezső. **Ágendák:** I. díj: Jakabházi Béla Botond, II. díj: Szabó Előd, III. díj: Tókes-Bencze Zsuzsanna, dicséret: Moldován-Szeredai Noémi és Kiss Zsuzsanna.

● **Szintén a Főtanácson adták át a Magyar Unitárius Egyház Hitéleti, missziói és nevelési ügyosztálya által meghirdetett Az én egyházközségem küldetése esszépályázat nyerteseinek a díjakat.** Az esszépályázat díjazottjai: I. díj: Szabó Adél Júlia – Kálnok, II. díj: Ambrus Lajos – Korond, III. díj: Szócs Boróka – Marosvásárhely.

● **Július 11–12. napjain** a brassói unitáriusok egy csoportja és hozzátartozóik meglátogatták a lupényi unitárius gyülekezet tagjait. Vasárnap istentiszteleten vettek részt, mely alkalommal a szószéki szolgálatot Máthé Sándor brassói lelkész végezte. Gyerő Attila helybeli lelkész és Boros János főgondnok köszöntötte a vendégeket. A látogatás a brassói dalárda műsorával és szeretetvendégséggel zárult.

● **2015. július 12-én** ünnepség keretében adott hálát a **mészköi unitárius közösség** és vendégeik a 2011-ben elkezdett **Balázs Ferenc Szeretetotthon építésének befejezéséért.** A du. 3 órakor kezdődő istentiszteleten Gyerő Dávid főjegyző végezte a szószéki szolgálatot. Szél Gyula gondnok üdvözlő

szavai után Bálint Róbert Zoltán lelkész vetített képes előadás keretében mutatta be az építés történetét. A bemutató után az egyesült államokbeli testvérgyülekezet, a Boise-i (Idaho állam) Unitárius Univerzalista Egyházközség 5 tagú küldöttsége nevében Gwyn Reid méltatta a 23 éves testvérkapcsolatot. A templomi ünnepséget Novák György korábbi gondnok beszéde, valamint oklevelek átadása zárta.

Az ünnepség a Balázs Ferenc Szeretetotthon udvarán folytatódott, az épület avatásával, ahol Bálint Benczédi Ferenc püspök mondott beszédet, majd Dimény József esperes kért áldást a befejezett közösségi házra. Az ünnepség ebéddel és zenés mulatsággal folytatódott. Az ünnepi alkalmon mintegy 170 személy vett részt Aranyosszékről.

● **Július 12-én került sor az immár negyedszázados Alföldi Unitárius Búcsúra,** amelyet Bartók Béla unitárius zeneszerző emlékének szenteltek. A Gyuláról, Kocsordról, Szeghalomról, Berettyóújfaluból, Magyarország más településeiről és külföldről érkező ünnepi gyülekezetet a helyi polgármester, Bere Károly köszöntötte. Az ökumenikus megemlékezés áhítatát Húse József szeghalmi plébános tartotta, majd a helyi lelkész, Balázs László köszöntője következett.

Az üdvözlitek után Pap László lelkész tartott felolvasást Bartók Béla életművéről. A kórus több ismert Bartók-művet adott elő, majd szavaltatok következtek. Az emlékestentisztelet az *Egy Istenünk, egy magyar hazánk* kezdetű unitárius himnusszal és a nemzeti himnusszokkal zárult. A feldíszített templom virágait a jelenlevők magukhoz vették, majd kivonultak a templomkertbe, ahol az elbocsátás és áldás előtt mindenki annál az emlékoszlopnál vagy kopjafánál helyezte el virágait, amely szívéhez a közelebb áll: legtöbben a Testvériség Kopjafáját választot-

ták. Az ünnepséget szeretetvendégség zárta.

● **A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet** unitárius szakirányú alapképzésére **július 15-én tartotta a felvételit.** A sikeres írásbeli és szóbeli vizsgák után a 2015/2016-os akadémiai évben Benczédi Zsófia, László Bernadett, Szombatfalvi Etelka és Tamási Noémi személyében négy unitárius teológiai hallgató kezdte az első évet.

● **2015. július 25-én hatodik alkalommal szervezték meg az Olt-menti Unitárius Találkozót** az Olt bal partján, Ágostonfalva és Mátéfalva között. Öt falu unitárius gyülekezetei találkoztak ez alkalommal: Ürmös, Felsőrákos, Alsórákos, Datk és Olthévíz.

A találkozó házigazdái az ürmösiek voltak. A 11 órás istentiszteletet Szabó Előd ürmösi lelkész tartotta, majd ünnepi műsort mutatott be az ürmösi egyházközség dalárdája.

Közös ebéd, játékok, gyerekfoglalkozások, vetélkedők várták a jelenlevőket, és alkalom nyílt a beszélgetésre, a nótázásra, az együttlét kötetlen örömeire.

● **Augusztus 6–9-e között rendezte meg az ODFIE XIX. Színjátész Találkozóját,** amelynek idén az erdővidéki Bölön egyházközsége és ifjúsági egylete ad otthont.

● **Augusztus 8-án 11 órától sor kerül az éves Szejkefürdői Unitárius Találkozóra,** melyre a szervezők szeretettel várják a vallásszabadság törvénye kihirdetésének 447. évfordulóját megünnepegni óhajtókat.

● **Augusztus 15-én 9 órától** veszi kezdetét a **III. Tordai-hasadéki Unitárius Találkozó.** Szabadtéri istentisztelet, előadások, főzőverseny, túrák, sport-, gyermekprogramok várják az érdeklődőket. Helyszín: a Tordai-hasadék Magyarpeterd felőli bejárata.

LÉLEKFONAL

Építeni és újjáépíteni

VARRÓ-
BODOCZI
BARNA

Folytatjuk rovatunkat, melyben a 2014 decemberében tartott székelyudvarhelyi zsinaton felszentelt 12 lelkészt kérjük fel arra, hogy ossza meg gondolatait arról a bibliai versről, mely hivatását meghatározza.

A Bibliát olvasva csodálatos elbeszéléseket találunk arról, hogy a pátriárkák, a próféták, a királyok vagy akár maga Jézus hogyan kezdte el munkásságát, hogyan hívta el őket szolgálatra Isten. Az álomban megszólaló hang, az égő csipkebokor, a nép előtt vonuló felhő vagy tűzoszlop, a megnyílt égbolt, melyből galamb formájában Isten lelke rászáll Jézusra, a pünkösdi csoda, mely a tanítványokat tette sarkallta, Pál megtérése mind-mind olyan csodák, melyek megerősítettek a bibliai alakok hitét, feladat- és kötelességtudatát, arra ösztönözte őket, hogy Isten nevében szóljanak, és Őt szolgálják.

Volt-e ilyen jel vagy csoda az én életemben? Amikor megkérdeztek kisgyermekként, hogy mi szeretnék lenni, mindig azt mondtam, pap vagy állatorvos. Szerettem és szeretem az állatokat, és mert elvárszolt egy ember, aki mindig ott volt az emberek között, kinek a verítéktől gyöngyözött a homloka, a portól fekete volt az arca, a munkától kérges a tenyere, és mindezt nem szégyellte. Az emberek úgy szólították, hogy tiszteletes úr, pedig első látásra csak egy volt azok közül, kiknek kezében ott volt a szerszám, és dolgoztak. Nem sértődött meg egy-egy oda nem illő tréfa vagy szó miatt, még ő is viccelődött néha. S vasárnap, amikor szolgált a templomban, bölcs lélekkel hirdette az evangéliumot, és segítette közelebb a hívő embert Teremtőjéhez.

Az első válaszadásoknál tehát nem volt csoda, csak a legenda varázsa, de a mese ereje vitte előre gyermeki szívem a Kolozsvári Unitárius Kollégium felé (akkor még

így hívták), s tanáraink példaadás, útmutatása, a kollégiumban eltöltött évek történései még egy lépés volt az úton.

A gyermek lassan felnőtt. A Kolozsvári Rákkutató Intézet folyosóján állodogálva, kórtermében átölelve a gyermek számára legdrágább és legfontosabb személyt, még erősebb lett a hitem és a meggyőződésem, hogy mi is szeretnék lenni. És

nyú feladat. A semmiből valami újat csinálni könnyebb, mint a régi fényt, csillogást ismét előcsalogatni. Mikor Nehémiás és népe a régi falakat kezdte újjáépíteni, bizonyos részeket le kellett bontani, hogy az újnak elég szilárd alapja lehessen. Szerintem ez a legnehezebb a mi életünkben: az embereket kimozdítani a régi kerékvágásból, abból, amit megszoktak.

„Magatok is látjátok, hogy milyen bajban vagyunk: Jeruzsálem rommá lett, és kapui tűzben égtek el. Jöjjetek, építsük fel Jeruzsálem várfalát.” (Neh 2,17)

a csoda is megtörtént: az, akiről lemondtak az orvosok, még ma is él, hála Istennek, és talán ez segített abban, hogy amikor választani kellett a Mezőgazdasági Egyetem állatorvosi szakja és a Teológiai Intézet padjai között, a választásom az utóbbira esett.

Megbántam-e? Volt már úgy, hogy azt mondtam, elég volt, de eltelik pár perc, az ember megy tovább, csinálja azt, amit szeret, amit felvállalt, és ami a hivatása.

Nehémiás szavai, azt hiszem, találóan foglalják össze feladatokat, feladatunkat. Egyházi örökségünk néhol omladozik, és nem csak az egyházközségek tulajdonában levő ingatlanok, hanem szellemi örökségünk és hitünk is. Eddig azt tapasztaltam, hogy a templom az első és a legfontosabb a hívek szemében, és valóban fel kell újítani, de nem csak a templomot, hanem a templommal együtt unitárius közösségeinket, vallásos meggyőződésünket, hitvilágunkat, egész életünket. Ez nem könnyű

Az új falak építéséért, a régiek lerombolásáért, mindenért, amit egy előjáró tesz, kap hideget és meleget egyaránt. Én is kaptam és kapok eleget, főleg az utóbbi két évben, de amíg van egy ember, akin segíteni lehet, akinek mosolyt tudunk csalni az arcára, akivel együtt lehet nevetni és sírni, aki segítséget vár tőlünk, amíg vannak gyerekek, kiknek csengő hangja felvidítja szívünket, s akik kíváncsi tekintettel lesik szavainkat, ameddig van pár ember, aki mellénk áll, és támogat, amíg néhányan össze tudunk gyűlni, hogy szebbé tegyük a templom környékét, hogy rendezzük a temetőt, amíg öröm az együtt töltött idő, a közös munka, addig érdemes szolgálni.

Megéri-e? Vajon Jézusnak megérte-e? Tény, hogy jólesik az elismerés, ha az embert felkarolják, bíztatják, mikor elfárad, csügged, vagy lankad, mellé állnak, és érzi, hogy – bár idegenben él – nincs egyedül, és ha az idegenben úgy érzi, otthon van, akkor megéri.

Elnőiesedik a lelkészi szakma?

KOVÁCS SÁNDOR

• Az unitárius lelkészképzés történetében először fordult elő, hogy a felvételi vizsgán nem volt fiú jelentkező. *O tempora, o mores!* – sóhajt fel a férfiúi önérték, és méltán sajnálkozik azon, hogy a lelkészi szakma is kezd elnőiesedni. Pedig igazán nincs ok a sóhajtozásra, hiszen már a júniusi kibocsátó istentiszteleten láthattuk, hogy a 2014–2015. iskolai évben is négy nő és egy férfi fejezte be tanulmányait. Írásunk nem a *gender studies* vagy a szociológia jegyében született. A szakma elnőiesedésének ürügyén megpróbáltunk visszapillantani az első unitárius diplomás *papnők* fogadtatására. Forrásaink elsősorban a férfi kollégák véleményét rögzítették, adatok hiányában egyelőre nem tudjuk, hogyan vélekedtek a nők a *papnők*képzésről.

Erdélyi unitárius papnők

Az első nőhallgatók az ún. teológiai stúdiumokra 1917-ben iratkozhattak be Magyarországon. Erdélyben az Unitárius Teológiai Akadémia biztosította a lelkészképzést. (...) Az 1930-as években a Teológiai Akadémia is felvette az első női hallgatókat. Valószínűleg üzenet értéke volt a lépésnek, az angol és amerikai unitárius egyház előtt jól mutat(hat)ott az erdélyiek nyitottsága. Egyelőre nincs tudomásunk arról, hogy különösebb előkészítés előzte volna meg a döntését. Az egyház főhatóságait némileg váratlanul érte ez a döntés, legalábbis erre következtethetünk abból, hogy 1930-ban a Képviselő Tanács arra utasította a Teológiai Akadémia vezető testületét, az ún. Igazgatóságot, hogy tegyen javaslatot a beiratkozott női hallgatók tanulmányait és jövőjét illetően. Az Igazgatóság válaszában a tanszabályzatra hivatkozva igazolta a felvétel jogosságát, azzal

a megjegyzéssel, hogy a női hallgatók nem a fiú internátusban, hanem az Unitárius Leányotthonban kötelesek lakni. A legáció intézményét illetően már óvatosabban fogalmaztak. A nők ugyan rendes hallgatónak számítottak, de a sátoros ünnepek mégiscsak a férfiakról szóltak. A női hallgatók csak akkor választhattak egyházközséget, ha „előtte kellő óvatossággal” az Igazgatóság kipuhította az érintett presbitérium véleményét. Ha – Uram bocsá’ – valamelyik egyházközség női hallgatót preferált, a kérést jóváhagyás végett az Egyházi Képviselő Tanács elé terjesztették. Azzal, hogy mi lesz a női hallgatókkal az Akadémia elvégzése után, az Igazgatóság nem foglalkozott: „jelenleg nem tartja hatáskörébe tartozónak” – olvasható az 1930-ban kiókumlált válaszban.

1931-ben a Főtanács az Akadémia évi jelentésével kapcsolatosan megjegyezte, hogy aggasztónak látja a Teológián a növekvő hallgatói létszámot. Nem állítjuk, hogy a „túltermelés” kifejezetten a nők felvételére vonatkozott volna, tény azonban, hogy a korábbi években erre nem volt panasz. A Képviselő Tanács utasította az Igazgatóságot, hogy csak annyi hallgatót vegyenek fel, „amennyi viszonyainak megfelel.” Az Igazgatóság a *numerus clausus* bevezetését elvetette, a következő években is felvette a jelentkező (nő)hallgatókat. Az Unitárius Teológiai Akadémia első női hallgatója, Bedő Borbála (1913–1991), 1930-ban kezdte meg tanulmányait, őt követte 1931-ben Szánthó Vilma (1913–1982), 1933-ban pedig Deák Berta (1912–1986).

A női hallgatók ügye ezzel 1934–35-ig lekerült a Főtanács és Egyházi Képviselő Tanács napirendjéről. Bedő Boriska és Szánthó Vilma hallgatók ezekben az években fejezték be a IV. évfolyamot, és gondoskodni kellett további sorsukról.

Az V. évfolyamon az ún. „gyakorló lelkész növendékeket” szükség szerint kihelyezték valamelyik egyházközségbe. Jogilag ugyan az Akadémia hatáskörébe tartoztak, de a gyakorló év kötelező volt továbbbi szolgálatuk érdekében.

Család vagy szolgálat?

Amikor 1935-ben a Képviselő Tanács újból szembesült a *nő-kérdéssel*, az Akadémia javaslatot kért az Igazgatóságtól az érintett hallgatók „sorsára és elhelyezkedésére vonatkozólag”. Az 1935 márciusában megszövegezett határozat szövegét érdemes szó szerint idéznünk:

„(...) női hallgatóink ugyanolyan kötelességeknek vannak alávetve, s ugyanolyan bizonyítványt szereznek, mint férfi hallgatóink” – állapítja meg az Igazgatóság.

Itt azt várnánk, hogy kimondják: a nők ugyanúgy kinevezhetők lelkészeknek, mint a férfiak – ehelyett azonban a határozat „férfias” fordulatot vesz, és a női adottságokból következő lehetőségekre hivatkozva így folytatódik: „(...) női hallgatóink elsősorban vallástani-tási, valláserkölcsei, nevelési, miszsiói stb. munkával bíznak meg teológiai végzettségük után.” Értsd: a lelkészi oklevelet szerzett nők nem alkalmasak a lelkészi szolgálatra, legfeljebb tanítási, nevelési munkára képesítettek. A határozat kegyesen megengedő hangnemben folytatódik, mindössze egy vesszőnyi lélegzetvételt hagyva az olvasónak, kimondatik, hogy a női hallgatók: „lelkészi állást is nyerhetnek s tölthetnek be addig, amíg családalapításban részt nem vesznek, azaz férjhez nem mennek. A férjhezmenetel ténye maga után vonja a lelkészi állás megszűnését.” Lehetséges, hogy férje mellett elbutul(t) az ember lánya?

A kérdés ezzel sem jutott nyugópontra, a végleges elrendezést csak az egyházköri közgyűlések véleményének meghallgatása után lehetett remélni. Az egyházkörök egybehangzó véleménye az volt, hogy a teológiát végzett nők lelkészi alkalmazását „nem tartják célszerűnek”, szószéki „szereplésre” ugyan alkalmazhatók, de „kiképeztesüknél a fősúlyt a bel- és külmisziói munkásságra kell fordítani”, ergo: a nők „ez idő szerint... önálló lelkészi állásra” nem alkalmazhatók.

Egyenlőtlenség?

Az egyházköröknél is meredekebb különvéleményt fogalmazott meg a Teológiai Akadémia néhány férfi hallgatója, még szerencse, hogy a Képviselő Tanács beadványukat *nem* vette figyelembe. Kultúrtörténeti kuriózum lévén nem tehetjük meg, hogy ne ismertessük annak a tizenöt *kiváló* férfiúnak a beadványát, akik 1935 márciusában, „mint a kérdésben leginkább kompetensek”, a Méltóságos és Főtisztelendő Képviselő Tanácsnak ki nyilatkoztatták a következőket:

1. Nő hallgatót ne vegyenek fel a teológiára rendes hallgatónak. Rendkívüli hallgatóként is csak azal a feltétellel, hogy „semmi iratot nem kapnak az elhelyezkedésre nézve.” Diplomát szerezhettek, de alkalmazásnál nem használhatták.

2. Az 1935-ben végző nő hallgatók diplomát kaphassanak, de parókiát nem. Csupán misziós munkára alkalmazandók. Vallástanárnők se lehessenek, csak hitoktatók.

3. Palástot sem a teológián, sem a gyakorlati életben ne hordhassanak.

4. Amíg a feltételeknek megfelelő férfi hallgatók vannak, addig a nők semmiféle segélyben vagy ösztöndíjban nem részesedhetnek.

Az 1930-as évek „leginkább kompetens” unitárius férfi papjelöltjei kérésüket azzal indokolták, hogy a nők, „fiziológiai alkatuknál fogva” alkalmatlanok a sok fáradtsággal járó, idegölő, a lelkészt sú-

lyos megpróbáltatások elé állító papi állásra. A női emancipáció kérdésében igen jól tájékozott teológiai hallgatók azt is tudni vélték, hogy a falusi, de a városi hívek sincsenek még „odafejlődvé”, hogy a női lelkészt elfogadnák, „ellenkezőleg tudomásunk van arról, hogy a papnői kérdéssel ellenszenvvel viseltetnek.” Ők ugyan nem ellenségei a nőknek, írják, de mégiscsak tények bizonyítják, hogy a lelkészi állás betöltésére a nők alkalmatlanok. Hogy melyek a bizonyító tények, az nem derül ki a beadványból, a végzett női hallgatóknak soha nem adatott meg a lehetőség lelkészi alkalmasságuk vagy alkalmatlanságuk bizonyítására. A férfi hallgatók inkább állásukat és jövőjüket féltették, nem a nők „fiziológiai” alkalmatlansága, hanem a versenyhelyzet aggasztotta őket, és ez ki is derül az indoklás utolsó mondatából: „Kicsiny egyházunk alig tud állást nyújtani még a férfiaknak is, nem hogy a nőket alkalmazhatná, és számukra állást biztosíthatna”. Ez lehetett tehát a valós ok, de a felsorolt indokok valószínűleg híven tükrözték az unitárius férfi lelkésztársadalom nőképét. Igazságtalanok lennének, ha név szerint nem sorolnánk fel azon férfi teológusok nevét, akik kézjegyükkel *nem* szentesítették a beadványt: Lőrinczi Mihály V. évf., Tóth Vilmos IV. évf., Benedek Gyula, Nyitrai Mózes III. évf., Kiss Zoltán II. évfolyam. Ma már nem tudjuk, hogy miért nem írták alá a beadványt, tény, hogy öt férfi hallgató nem nyilatkozott a nő-kérdést illetően.

A Képviselő Tanács az egyházkörök véleményének meghallgatása után 1936-ban az Igazgatóság eredeti javaslatát törvényerőre emelte. Eszerint a női lelkészjelöltek férjhezmenetelükig folytathatták hivatásukat.

Vajon senkinek nem tűnt fel az Igazgatóság és az egyházköri közgyűlések határozatának visszásága? A végzős női hallgatóknak aligha volt kárpoztás, hogy pár hónapot Angliában vagy az Egyesült

Államokban tanulhattak. Csak gyanítjuk, hogy az Igazgatóság lelkiismerete elaltatásáért egyezett bele abba, hogy Bedő Boriska és Szánthó Vilma Angliában, majd utóbbi az Egyesült Államokban tanuljon. Ezzel is időt nyertek, s ha a hölgyek időközben férjhez mentek – márpedig erre számítani lehetett – a kérdés magától megoldódott. A Teológiai Akadémia 1938–39. iskolai évről készült Értesítője örömmel adta hírül, hogy Szánthó Vilma Donald Harrington amerikai lelkésznek lett a felesége, s hogy Deák Berta erzsébetvárosi segédlelkész a marosújvári segédlelkész-szel, Nyitrai Mózesrel kötött házasságot. Bedő Boriska is lelkészhez, Kelemen Imréhez ment férjhez, így a női lelkészképzés kérdése megoldódott. „Legyenek Isten segítségével híveink táborában hivatásos lelkésznék is!” – kiált fel boldogan az Értesítő szerkesztője. Bárcsak a lelkészek tábora is ugyanilyen lelkesedéssel üdvözölte volna az Unitárius Teológiai Akadémia első női végzettjeit!

A lelkesedés nem a *papnőknek* hanem a papnéknak szólt. Hiába volt a férfiakéval egyenrangú diplomájuk, hiába voltak felkészültebbek sok-sok férfi lelkésztársuknál, unitárius zsinat soha nem szentelte fel őket. Csupán legenda kering arról, hogy 1947-ben Kiss Elek püspök a Harrington-Szánthó házaspár romániai látogatásakor a püspöki lakásban lelkésszé szentelte volna Harringtonné Szánthó Vilmat. Női hallgatók az 1950-es években is iratkoztak az Unitárius Karra, tanulmányaikat azonban jószerivel el sem kezdték, így diplomát sem szereztek. Az 1990-es években iratkozott be a Protestáns Teológiai Intézet unitárius karára jelenleg is szolgáló lelkésznőink első nemzedéke, azóta több-kevesebb sikerrel zavartalanul folyik a teológián a (nő)képzés, és a 2015-2016. tanévben először fordul elő az unitárius lelkészképzés történetében, hogy a női hallgatók számbelileg (is) meghaladják a férfiakat.

Ülésezett az Egyházi Főtanács

• A Magyar Unitárius Egyház legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága, a Főtanács 2015. július 3-án Kolozsváron ülésezett. Az összesen 119 tagú, világi és lelkészi képviselőkkel álló Főtanács ülése pénteken 10 órakor a kolozsvár-belvárosi unitárius templomban istentisztelettel kezdődött, ahol Lőrinczi Lajos csehétfalvi lelkész, a székelykeresztúri egyházkör esperese mondott alkalmi imát és egyházi beszédet.

Az istentisztelet után a Főtanács a János Zsigmond Unitárius Kollégium Felvinczi György dísztermében folytatta munkálatait. A határozatképesség megállapítása és a tárgysorozat elfogadása után a Főtanács megemlékezett a közelmúltban elhunytakról, majd tiszteletbeli címek odaítéléséről döntött. Következő tárgyként sor került a tisztségüket, illetve hivatalukat újonnan átvett személyek ünnepélyes eskütételére.

Az ülés gerincét az elmúlt év egyházkormányzati munkáját összegző jelentések értékelése képezte. Így szerre napirendre kerültek a következő jelentések: főtisztségviselők (püspök, főgondnokok, főjegyző, közügyigazgató, püspöki helynök) jelentése, a Főhatósági Hivatal és Püspöki Hivatal jelentése, az Egyház tanintézeteinek (Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara, kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium, székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium) jelentése, valamint a Nyugdíjintézet és az egyháztársadalmi szervezetek (Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége, Unitárius Nők Országos Szövetsége, Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, Gondviselés Segélyszervezet) tevékenységi beszámolóit. A Főtanács a felsorolt jelentésekben foglaltakat – az előterjesztések és a Főtanács Bizottság szakvéleménye alapján – megvitatta, majd egyenként elfogadta.

Ünnepi gála keretében a Főtanács elismerő oklevélben részesítette és méltatta a kiemelkedő teljesítményű egyházközségek, intézmények, lelkészek és világi vezetők egyházzolgálatát, az alábbiak szerint:

A hitélet és misszió területén megvalósított példaadó működéséért: a marosvásárhelyi Bolyai téri gyülekezetet és Nagy László lelkészt; az egyházköri találkozók (Tordai-hasadéki Találkozó, Marosi Egyházköri Találkozó, Küküllői Egyházköri Találkozó, Firtosi Találkozó, Szejkefürdői Unitárius Találkozó, Olt menti Találkozó, Vadasi Találkozó) mindenkori szervezőit; Pálfi Árpád verespataki lelkészt.

A valláserkölcsi nevelés területén történt megvalósításokért: az Árkosi Unitárius Egyházközséget és Bíró Attila lelkészt; a Marosvásárhely-Kövesdombi Unitárius Egyházközséget és Kecskés Csaba lelkészesperest; az Olthévízi Unitárius Egyházközséget és Török István lelkész-esperest.

A szeretetszolgálat és intézményfejlesztés területén elért eredményekért: az Unitarcoop Alapítványt a

szereletszolgálat, segélyezés és közösségszervezés területén kifejtett 18 éves működéséért; Balázs Sándor lelkészt a falugondnoki szolgálatok erdélyi meghonosításáért és működtetéséért; Balázs László lelkészt a Fűzesgyarmati Unitárius Egyházközség keretében kifejtett egyházzolgálatáért.

Az egyházi gazdálkodás és pénzügyvitel területén való példaadó tevékenységéért: Lőrinczi Tündét, a székelykeresztúri egyházköri könyvelőjét; Zoltán Csabát, a Budapesti Unitárius Egyházközség jegyzőjét; Dimény Józsefet, az alsófelsőszentmihályi gyülekezet lelkészét.

Egyházközségük előrehaladásáért kifejtett munkájáért tiszteletbeli keblitanácsosi címmel tüntették ki Simon Árpád (Marosvásárhely-Bolyai tér), Benke Márton és Gál Domokos (Szentgerice), id. Füleki József (Dicsőszentmárton), Kiss Imre, Kurta András, Molnár Ferenc és Ütő József (Sepsikőrspatak), Mihály István (Ürmös) gyülekezeti tagokat. A budapesti Bartók Béla Unitárius Egyházközség volt jegyzőjének, Pálffy Lászlónak tiszteletbeli jegyzői, dr. Máthé Dénes volt főgondnoknak tiszteletbeli főgondnoki cím adományozásával értékelte egyházáért tett erőfeszítéseit az egyház legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága.

A Főtanács köszöntötte a nemrégiben nyugdíjba vonult egyházi alkalmazottakat, a kerek évfordulót ünneplő egyházi személyeket, valamint a pályakezdő lelkészeket.

Szintén a gálán került sor *Az én egyházközségem küldetése* című esszépályázat és az egyházi beszédpályázat eredményhirdetésére, valamint az Unitárius-Univerzalista Nemzetközi Tanács (ICUU) megalakulása 20. évfordulójának méltatására.

A főtanács vacsorán a Berde-serleggel tartott hagyományos pohárköszöntőt ez alkalommal Farkas Emőd főgondnok mondta.

MÁRKÓ LÁSZLÓ

HITFORRÁS

Az unitárius hitben való megerősödés

SZÉKELY KINGA RÉKA

A szavak értelmét a kisgyermek fokozatosan fogja fel. A Nagy Menetelés Napján kisebb gyermekeink tele tüdővel kiáltották az Eresztevény – Maksa közötti útszakaszon, hogy *temperamentumát*. Kérdem tőlük: *Ti mit kiáltotok?* Ők azt válaszolják: *hát amit ti*. Hát mi azt kiáltjuk, hogy *autonómiát*, feleltük, és nagyon erőlködtünk, hogy ne kacagjuk el magunkat. Nem volt könnyebb azt sem elmagyarázni a nyolc év alattinak, hogy mit fed az *önrendelés* kifejezés. [...]

A szavaknak akkor van értékük, amikor félreérthetetlenül ki tudják fejezni érzéseinket, gondolatainkat. Nyilván nem mindig sikerül. Sokszor félreértésre adunk okot a helytelen megfogalmazással és a többértelmű szavak használatával.

Gyermekkorom legemlékezeteiből félreértését szintén egy többértelmű szó okozta Számomra az *újság* szó a nyomdából kikerülő, előlapján mindig Ceauşescut ábrázoló *Előret* jelentette. Egészen addig, amíg egy szép napon szóba nem elegyedtem néhai Osváth Zsuzsika nénivel, aki a néhai kobátfalvi gondnok felesége volt. Az iskolában készültünk a *Szántóvetők unokája* elnevezésű versenyre. Tanáraink azzal a megbízással küldtek ki a falu idősebb embereihez, hogy a földművelés hagyományos tudományába nyerjünk betekintést. Zsuzsika néni sokat mesélt arról, hogy kitől tanulta a veteményezést, hogy milyen fontos a veteményezés időzítése. *Mi újságkor szoktuk elvetni a magot*, mondta. Ezt az öregek így tanították neki, de ő maga is így tapasztalta, akkor lesz jó termés, ha újságkor vetik el a magot. Én lelki szemem előtt láttam, ahogy Zsuzsika néni apró kis darabokra tépi az *Előre* című újsá-

got, előlapján Ceauşescu dicső képével, majd a magokat belebugyolálja, és a földbe veti mindenestül. Otthon még megérdeklődtem, hogy a magokat szokták-e újságba tenni, a válasz az volt, igen, szokták, mert az újságban jól állnak a magok. Hosszú időbe tellett, amíg rájöttem, hogy Zsuzsika néni újságja a sarló alakú újhaldat jelenti, és hogy újhaldkor kell veteményezni.

Unitárius káténk 123. kérdése ez: *Mi a konfirmáció?*

Válasza jól ismert: A konfirmáció az unitárius hitben való megerősödés kinyilvánítása. A konfirmáció által az egyház önálló tagjai leszünk, és Isten előtt felelősséget vállalunk minden cselekedetünkért és hithűségünkért.

Négy konfirmáló ifjú vett először úrvacsorát az idén a mi egyházközségünkben. Kettő közülük itthon, a faluban él. Egy ifjú Bécsben, egy lány pedig Bukarestben tölti mindennapjait. Mindenki másképp készült fel a konfirmációra. Az itthoniak megpróbálták rendszeresen járni a vasárnapi próbákra, a külhoniak elektronikus úton tartották velünk a kapcsolatot. Mindenki a maga módján készült, mindenki saját értelmezése szerint vette át a káté tudnivalóit. Az úrvacsorára előkészítő beszéd bibliai alap gondolata a búza és a konkoly példázata volt. Nem meglepő, az ifjak nem tudták, hogy mit jelent a konkoly. A gyülekezetet kiségitette őket.

A konfirmáló ifjak még a tanulás fázisában vannak. Még ízlelgetik a szavakat, azok értelmét, még rá-rácsodálkoznak a többjelentésű, többalakú szavakra. Még tanulgatják azt, hogy miképpen fogalmazzák meg érzéseiket annak érdekében, hogy egyértelműek legyenek.

A különböző környezet, a nehezen értelmezhető szavak ellenére azonban a négy konfirmándus egy dolgot egyértelműen, világosan ért, tud, érez: ők unitáriusok. Különlegesek, egyediek, a többségtől elütnek, titokzatos, külön utakon járnak. Értik, tudják, érzik, hogy az ő vallásuk a lelkiismeret szabadságából született, és híveit nem kötik dogmák. Megjegyezték, hogy a jó Isten jó embereket teremtett erre a földre, és hogy a bűn mindenkinek személyes rossz cselekedete. Szép és boldog ifjúságról álmodnak, legalább olyan szépről, mint gyermekkoruk volt. Felnőttek akarnak lenni, önállóak, akikről nemcsak mondják, hogy az egyház, a közösség önálló tagjai, hanem a valóságban is azok. Tudják azt is, hogy a rossz létezik, ott van minden percben, mint egy lehetőség. Létezik a háború, a gyűlölet, a gyilkolás vágya, a lopás, a hazugság, a csalás, a gőg mint az örökös második út a szeretet, az alkotás, az őszinteség és a szerénység mellett. Tudják, hogy nem akarnak szenvedni az életben, és megtesznek mindent annak érdekében, hogy szenvedés nélküli, hittel teljes életet éljenek. Az unitárius hitben való megerősödést esküvel, fogadalommal teszik hangsúlyosabbá.

Aztán telnek az évek. Az eskü, a lelkesedés, a hit ereje különleges utakat jár be. Sokszor lesz hasonlatos az öntözés nélküli virághoz, a táplálék nélküli madárhoz.

A konfirmálás után egyéni ügy lesz a hitben való megerősödés. Közösségileg már nem kéri senki számon az egyéntől, hogy elég erős-e a hitben. A hit próbája mindenhol megnyilvánul: a párválasztás, a családalapítás, az önmegvalósítás terén.

Vajon félreérthető-e az a szó, hogy hitfogyatkozás?

A legnagyobb székely halálának 125. éves évfordulóján

Orbán Balázs Háromszéken

KISGYÖRGY ZOLTÁN

Orbán Balázs nyomában

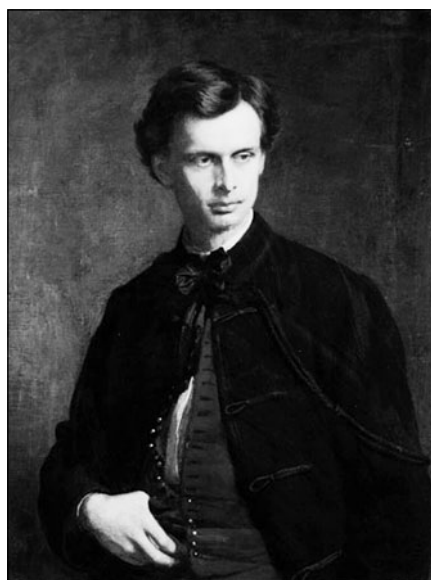
Hogy mi legyünk Orbán Balázs hagyatékának mindenkori örökösei, azt ő maga fogalmazta meg halála előtt, 1890. április 16-án. Alázattal szolgáltuk/szolgáljuk meg az örökséget itt Háromszéken is, tollforgatók, köztük e sorok írója is, 1957-től napjainkig, kiemelten az 1989-es fordulat előtti időszakban is. Alulírott napi- és hetilapokban, a *Háromszék* napilap oldalain, kultúrtörténeti kalauzaiban (Erdővidék, Kovászna megye) igyekezett továbbadni és ápolni ezt a szellemi örökséget, s a következő sorokban megkíséreltük azt kevésbé ismert vagy ismeretlen részletekkel gazdagítani.

Számunkra, elsősorban unitáriusok számára, Orbán Balázs többet jelentett/jelent, mint amennyit a jeles magyar néprajzkutató, Ortutay Gyula állított, aki Orbán „romantikus szabadságvalláson” alapuló hitét, meggyőződését az ő életével, egyéni sorsával hozta kapcsolatba, ami számára olyannyira érdekes volt, „mint valami bonyolult kalandregény, melyben az eltűnések, tengeri viharok, meglepő egymásra találások, szerencsés házasságok és sötét intrikák szabályosságával váltakoznak”. Az Orbánnal való „találkozásaink” alkalmával mindig a hozánk kapcsolódó szálakat kerestük, a nóvumot, az esetleg kevésbé ismert, az addig talán ismeretlen, mert gyakorta megesik, hogy vele kell találkozoznunk helytörténeti kalandozásaink idején, ha igazolni akarjuk mondanivalónkat, vagy azért, hogy elmondjuk/leírjuk, hogy halála után sok-sok mindenre már fény derült, hogy igaza volt, vagy hogy tévedett. Mentségemre legyen, hogy nem kerülhet-

tem meg az ő köpeci-köpecbányai látogatását, már csak azért sem, mert alapképzettségem révén mint geológus és geográfus tanár az erdővidéki szénbányák bányageológusaként szolgáltam kerek 22 évig, s a Köpecbányáról írt ipartörténeti monográfiáimban (*Köpecbánya 1872–1972*, Sepsiszentgyörgy, 1972 és *Bányászkrónika, avagy száznegyven év dióhéjban*, Barót, 2013) Orbán személye megkerülhetetlen volt.

Greguss János, az illusztrátor

Első adatom, mint kevésbé ismert fejlemény, nagy munkájának, a *Székelyföld leírásának* egyik jeles illusztrátorához, Greguss Jánoshoz és a Greguss családhoz köti.

Greguss János portréja – Székely Bertalan festménye

Csatári Dániel összefoglalta röviden az Orbán család eseményekben nagyon kalandos krónikáját, ebből tudjuk, hogy miként lett egy görög anya és a feltételezeten ma-

gyar, de német eredetű Knechtel János selmechányai bányamérnök, a török kincstári bányák bányakapitánya mint nagyszülök unokájából a „legnagyobb székely”.

Az események Kassán kezdődnek, ahol a lengyelfalvi Orbán Pál lányai nevelkednek-tanulnak, s ahol Knechtelék lánya, Knechtel Eugénia is nevelkedett. A nagyapa Törökországban volt bányafelügyelő, Orbán Balázs pedig erről a vidékről írta meg keleti utazásait. Nem véletlenül került Elő-Ázsiába az unoka, ugyanis nagyszülei családi események okán török földre éltek és tartózkodtak.

A fiatal Orbán bizonyára látni akarta nagyapja városát, Selmechányát, ott megismerkedett a kor egyik kiváló festőjével-grafikusával, Greguss Jánossal, akit megkért, hogy vállalja el a Székelyföldről készülő nagy munkájának részleges illusztrálását. A Gregussok fészke Hodrusbánya volt, ami Selmechányával összeépült. Greguss János (Pozsony, 1838 – Budapest, 1892) festő (képünk), akkor Székely Bertalannal együtt az országos minta rajziskola tanára volt, és abban az időben realisztikus tájképével keltett figyelmet. Így lett Greguss a hatkötetes kiadvány illusztrátora, így születtek meg Greguss háromszéki rajzai a Székelyföld leírása harmadik kötetében: Bálványosvár, Ikavára, az Ojtozi vám vagy éppen Basa Tamás egykori zabolai kúriája stb. Úgy történt, hogy a könyv grafikai mellékleteit maga a szerző jelölte ki, azokról saját maga és Mezei József fényképeket készített, majd a fotográfiák alapján készült rajzokat, így Greguss János grafikáit is fára rajzolták, s ezekből Russ Károly készített fametszeteket, így kerültek a kötetekbe.

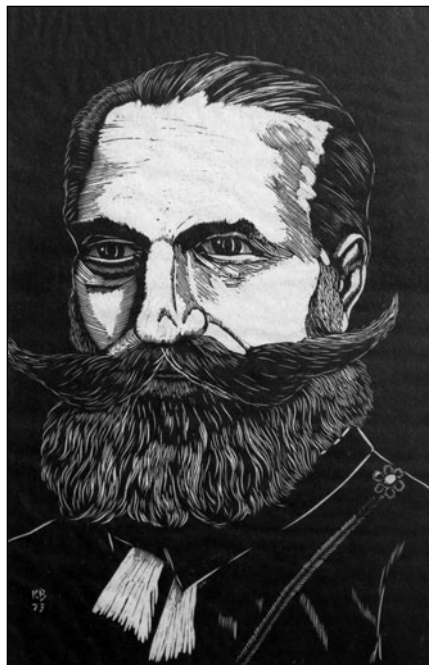
Greguss János, a köpeci bányamérnök

De van még egy kapcsolat, ami a neves illusztrátort Háromszékhez köti, ugyanis közeli rokona, talán éppen atyafiasága lehetett az a másik, s így rokon Greguss János is (Selmechánya, 1844 – Köpec, 1894), akit mint Selmechányán végzett diplomás bányamérnököt kineveztek a Köpecen megalakult Erdővidéki Bánya Egylet részvénytársaság igazgatójának. Ebben az időben járt Köpecen Orbán Balázs is, munkájának új kiadására készített toldásában ezt iktatta be akkoron saját kezűleg: „Kisköpec-patakában agyag és homokréteg közé fészelt lignitszerű barna kőszén jön elő. Ezt egy részvénytársulat a hetvenes évek elején művelet alá vette, s a keleti vasúthoz egy szárnyvonalat építvén most meglehetősen sikerrel hozza forgalomba, nemcsak itt a hazában, hanem a szomszéd Oláhországban is.” Nos, ekkor találkozott Köpecen Orbán Balázs a bányamérnök Greguss Jánossal, a köpeci szénbánya üzem-megnyitási tervének készítőjével. Az egykori köpeci szénbánya irattárában elfekvő dokumentumokból kitűnik, hogy Köpecbánya-telepen együtt tanácskoztak a részvénytársaság elnökével, gróf Teleki Sámuellel, báró Zeyk Józseffel és Greguss Jánossal, aki a bányaeget részvényese volt. Greguss egyetlen általam fellelhető arcképét egy, a Teleki Sámuelről elnevezett bánya-táró, a Samu-főtárna előtt 1880 táján készült csoportképből másoltam ki, amelyen a bánya összes munkásai, mesterei, vezetői láthatók. Az eredeti fotót a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumnak adományoztam, melyet annak fotótárában őriznek.

Orbán Balázs emlékéhez még egy háromszéki, kevésbé ismert esemény kapcsolódik, melynek kapcsán néhány részletet érdemesnek tartok megemlíteni. Az Ilylyés Közalapítvány támogatásával ugyanis Sepsiszentgyörgyön a

bőlöni származású Kisgyörgy Tamás tulajdonában levő Charta Kiadó és Nyomda jelentette meg 400 példányban Orbán Balázsnak azokat a kiegészítéseit, melyeket nagy műve Háromszék kötetének javított kiadásához tervezett, és saját kezével beírt az első kiadás sorai közé (*Kiegészítések a Székelyföld leírásához. Háromszék*, 2002). A 240 oldalra terjedő kötetet Lénárt Anna szerkesztette, a kísérő tanulmány is az ő munkája.

E sorok íróját szoros barátság fűzte dr. Imreh Barna (Angyalos, 1908 – Sepsiszentgyörgy, 1982) alsórákosi református lelkészhez,

Orbán Balázs – Kósa Bálint linómet-szete (Albert Levente reпрója)

majd sepsiszentgyörgyi nyugalmazott lelképásztorhoz, akinek elsődleges érdeme, hogy a legsötétebb hazai diktatúra idején, 1954-ben megszerzi a *Székelyföld leírása* harmadik-negyedik kiegészített kötetét, és megkezdi saját írógépén a kiegészítések legépelését. 1960-ban, amikor a Köpeci Bányavállalat geológusmérnöki állását elfoglaltam és Erdővidékkel ismerkedtem, utam Alsórákosra vezetett, a környék változatos földtani megismerése céljából. Ekkor kötöttem ismeretséget dr. Imreh Barnával, aki akkor már befejezte Há-

romszék toldásait, éppen Maroszéken dolgozott. Megajándékozott egy gépelt háromszéki kiegészített példánnyal. A toldások sokszorosítása az államvédelmi szervek tudomására jutott, s nem kis nehézségbe került tisztázni kapcsolatainkat, ugyanis Orbán Balázs neve akkor még vörös posztó volt a szellemi élet „őrei” szemében. A toldások, így neveztük Imreh Barnával a sokszorosított példányokat, amelyeken azért dolgozott, hogy az itt élő és működő tollforgatók, történészek is hozzáférhessenek, használhassák Orbán újabb adatait. Minderről a bukaresti *A Hét* oldalain számoltam be elsőként *Kevésbé ismert Orbán Balázs-adalékok* címmel 1980-ban.

Úgy érezzük, hogy a toldaléklavinát elindító Imreh Barnáról ez alkalommal is illő, hogy megemlékezzünk. Az író, helytörténész és néprajzi íróhoz különösképpen genealógiai munkássága kapcsolt. Több doboznyi családtörténeti kutatását a sepsiszentgyörgyi levéltár őrzi *Colectia dr. Imreh Barna* név alatt. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban érettségizett. Kolozsváron és Budapesten teológiai tanulmányokat végzett, külföldön képezte magát, Brüsszelben bölcsészdoktori diplomát szerzett. 1927-től haláláig számos cikket közölt a hazai lapokban, folyóiratokban. Brassóban, Mezőbándon és Alsórákoson teljesített lelkézi szolgálatot. Kiváló szakembere volt a helynevek gyűjtésének, Győrbíró Pállal és e sorok írójával állították össze Sepsiszentgyörgy helyneveit, ami az említett múzeum *Aluta* c. évkönyvében jelent meg 1980-ban. Alsórákos részletes falumonográfija máig kiadatlan maradt. Kiváló ismerője volt az unitárius egyháztörténetnek.

Síremléke a sepsiszentgyörgyi református vártemplom cintermében van. Fejéhez jellegzetes alsórákosi gombosfát állítottak egykori hívei. Nevét viseli szülőfalujának, Angyalosnak református közösségi háza.

IX. Orbán Balázs-emlékszekértúra

Szekerekkel a székelyföldi kilátókon

LŐRINCZI LAJOS

• A tavalyi, lelki töltetét tekintve utánozhatatlan, az I. világháborúra emlékező kegyeleti túra után többen azt gondolták, hogy nem érdemes új túrát szervezni. De ami jó, azt nem lehet abbahagyni, ezért július 11–18-a között megszerveztük a kilencedik Orbán Balázs-emlékszekértúrát is. Az idei túra kilátók mentén haladt, amelyeket távolba (előre-) látó honfitársaink készítettek hegyeinkre, a Firtosra, Fias-tetőre, Gordonra, a süköi Rez-tetőre, hogy másokat is távol látni kényszerítsenek. Messzebbre, mint az orruk hegye, messzebbre, mint a mindennapok, messzebbre, mint a beszűkült völgy, amelyben élnek. Hogy legyőzve önmaguk korlátait feljussanak Isten hegyeire, belátni az ölelésnyi tájat, ahol ujjnyi gerincek választják el, de hajszálnyi patakok kötik össze, a falvakat. Innen, a magasból, „több” szemszögből látja be és érzi az ember, hogy mennyire egy, mekkora kincs e Kárpátok övezte nagy völgy, szívdobbanásnyi táj.

Vasárnap,

az ünnepi istentiszteleten hálaadással és az egymásra találás örömeivel imádkozott a 130 léleknyi, magyarországi és sepsiszentgyörgyi barátainkból és helybéliekből, útra készülőkből és házigazdákból álló ökumenikus gyülekezet. „Járjuk össze újra e székely vidék falvait. Keressük meg az elfeledett értékeket, fújuk lánggá az alvó szikrákat, és erősítsük szilárd hitté a megmaradás reményét!” – hangzott el újra a kilencéves cél.

A helyi gyermekek és vendég fiatalok közös műsora, illetve a Nemzeti Ivó Kupa, Ezer Nemzetség soros elnökének, dr. Grezsa Ferencnek miértekét kereső be-

széde után felkötöttük vándorbotunkra az idei első, *Csehétfalva* feliratú szalagot. Az ünnepély a templomozást követően a tavasszal befejezett kultúrházban folytatódott. Dr. Grezsa István kormánybiztos köszöntő beszéde vezette be a Kései Mákvirágok meghívott néptánc-együttes érzéseket felkavaró fellépését, ami után ebéd, táncmulatság és estig tartó mulatozás, nótázás következett.

Hétfő

reggel mégis mindenki korán kelt. A két, párhuzamos program résztvevői idejében szolgálatba, illetve munkába álltak. Az orvosok a rendelőnek átalakított iskolaépületben egészségügyi szűrésre várták Csehétfalva lakosságát. Kicsit döcögve indult a „betegek” érkezése („Nehogy valamit találjanak!”), de aztán körülbelül 50 ember jelentkezett a vizsgálatokra, akik megértették, hogy jobb megelőzni, mint utólag kezelni a bajt.

A vendég fiatalok eközben a helybéli kalákázókkal a tavaly felépített tűzoltószínnél munkálkodtak. Befejeztük az elmaradt részeket, lefestettük a deszkafalakat és a kapurácsot, kihoztuk régi helyükről az 1892-ben gyártott tűzoltópumpát és társzekeret, amelyek a tisztítás és lekezelés után új helyükre, az új „puskaszínbe” kerültek, szépen kiállítva. Úgy ragyogtak a friss olajozás után, hogy tulajdon tűzoltószekér anyjuk is alig ismert volna rájuk!

A jól elvégzett közös munka után elégedetten vetünk részt a doktori lakban közben elkészült nagyszerű bográcsos étel, az alföldi gulyás elfogyasztásában, amit az elnöki házaspár és a világhírű szakács, Bordás Gábor remekelt több kukta segítségével. Nincs jobb, mint igaz barátokkal szépet alkotni, majd a délutánban, a szabadban együtt eszegetni és iszogatni! Az eleredő eső miatt a délutáni fürdés elmaradt. Nem nagyon bánta senki. Elég is volt mára.

Kedd

reggel útra keltünk új szekerekkel, olajozott patájú lovakkal. Kibontottuk a székely és magyar zászlót, fohászkodtunk egyet, elbúcsúztunk az összesereglett házigazdáktól, és nekivágtunk Jesztő Bükknek. Az egész éjjel csorgó eső most szünetelt, a természet tárt karokkal, derülő éggel várta gyermekeit. A gerinc felé felúton még megkínáltuk Bálint Zolit, a pásztort, kezeltünk Albert Sanyikával, megsimogattuk tekinte-

tünkkel a legelésző csordát, amely este életet visz haza, búcsúpillantást vetettünk a ferde torony körüli házakra, majd átbüktünk a hegy énlaki oldalára. A virágillat közt lelkünkben elvegyült az ősi korok füstszaga, amit a lármatűz hagyott maga után e helyen, amikor veszélyt üzent a környező falvak népeinek. Arra gondoltam, hogy talán ma is meg kellene gyűjtani!

Énlaka és Váralja közt felhőbe burkolózva értük el a firtosi kilátót. Hátunk mögött kitérülte a táj: Vásárhelytől Brassóig, a Hargitától a Fogarasi-havasokig. Meleg tekintettel simogattuk meg a tenyérnyi székely falvakat, Pálfalvától Kösmődig. Csehétfalvára nézve, szinte éreztük a hegy és az erdő fájalmát, amint jókorát, fájdalmasan harapott az oldalába a kőbánya.

Megebédeltünk a magunkkal hozott szalonnából, sajtfeleségekből (tehénsajt, juhsajt, kecskesajt, pap-sajt), ittunk egyet, majd nekivágtunk a Firtos rengetegének. A Fehér ló és a Tündérvár alatt elhaladva az évszázados bükkök árnyékában hallottuk a tündérek és a várvédő székely vitézek üzenetét: mi megvédtük a hazát, most rajtatok a sor!

Bár Atyha volt az első nap vége, a faluban nem álltunk meg. A bátrabbak, kitartóbbak felkaptattak a Fias-tető ormára, hogy meglátogassák a dr. Fazekas Özséb és családja által 9 éve állított kilátót. Ahogy közeledtünk a tető felé, a szép napsütést a szél miatt vízszintesen verő nyári zivatar váltotta fel, és a környék ködbe burkolózott. De hamarosan kárpótolt a látvány: a Siklódi Kőtől, Sóvidék falvain keresztül a Tusnádi kúpokig és Fogarasig terült elénk a táj. Este megvacsoráztunk, jól beszélgettünk a házigazdáinkkal, majd nyugovóra tértünk.

Szerdán

Vári Berci három szekerevel keltünk útra. De előbb imádkoztunk az atyhai templomban, elbúcsúztunk a szervező Györffy József falufelőlöstől és az atyhaiaktól. Az erdő szélén bevártuk Frédi doktor bácsit, amíg visszatért szvetter kereső útjáról, majd bevettük magunkat a Firtos csallitjába, a málnászó medvék közé. Több mint egy óras erős kaptató után Tóhelyen csodás virágos réten keltünk át, ahol a szerelmes párok kedvükre fotózkodhattak, majd „lelejtettünk” a Kalonda felé. Bármennyire is igyekeztünk, sok „húsz perc után” Korondot csak késő délután tudtuk magunk mögött hagyni. A pálfalvi tetőről csaknem teljes körű kilátás nyílt a Firtostól a Firtosig. Az eső elálltával megszalonnáztunk, majd a szénégetőket megkerülve, hátunkban kövéredő felhőkkel, a Nyikó völgye felé indultunk. Berci hiába vigasztalt, hogy a hegy elhúzza, a következő percben még arra is alig volt idő, hogy esőkabátot kapjunk magunkra: ránk zúdult az ég. De hamar kiderült és vidáman szárítkozva, már tűző napsütésben értük el farkaslaki szállásadónk, Fan-

csali Attila portáját. Este pompás vacsora várt a falu túloldalán. Szállásunkra visszatérve, elborozgattunk, majd nyugovóra tértünk.

Csütörtök

reggel Tamási Áron szülőházánál gyülekeztünk. Meghallgattuk unokaöccse emlékezését, elolvastuk az író kiemelt üzeneteit, fejet hajtottunk emléke előtt, majd elindultunk. A Gordon-tetői kilátó karnyújtásnyira tűnt, de jól megszuszogósodtunk lovainkkal együtt, amíg felhágtunk rá. Ám az elénk táruló látvány Oroszhegytől Pálfalváig százszorosan kárpótolt. Nem is annyira az emberkéz alkotta monumentális inox Jézus szobor, hanem inkább az elénk táruló körpanoráma Oroszhegytől Pálfalváig. Elnézve Szejke és Farcád felé megijedtünk, hogy még milyen messzire kell aznap eljutni!

A tető alatt megvártuk a kerülő úton érkezőket, majd lassan beereszkedtünk Bogárfalvára. Ülkeben megvettük az összes sört, majd nagy késéssel megérkeztünk Szejkefürdőre, amiben nagy szerepe volt a fogatosaink egyet nem értésének is. De a pompás ebéd mellett mindenki megnyugodott. Üres gyomorral valahogy mindenki idegesebb!

Ennek a napnak kiemelkedő eseménye Orbán Balázs síremlékének megkoszorúzása volt, halálának 125. évében. Kegyelettel sétáltunk fel a síremlékhez vezető székelykapuk alatt, amelyek közt ott áll néhai Deák Albert csehétfalvi kántor kapuja is. Fazekas Özséb szép beszédét, Grezsa István életrajzi kiegészítőjét koszorúnk elhelyezése követte, majd a Szózáttal zártuk megemlékezésünket. Hálával álltunk ott, a Legnagyobb Székelyre gondolva, akinek nevét viseli túránk, és akinek nyomaiban haladunk immár kilenc éve, faluról falura. Néhány kilométerrel odébb, Székelylengyelfalván ismét emlékeztünk: Orbán Balázs szülőházánál helyeztünk el koszorút. Itt Grezsa Ferenc mondott rövid beszédet. Utána én beszéltem arról, hogy Orbán Balázs unitárius hitre tért, és nem csak a magyar nemzetet, hanem az unitárius egyhá-

zat is kiemelten örökösének tartotta. Nem ok nélkül viselte a székelykeresztúri unitárius gimnázium hosszú évtizedeken át az ő nevét, aki népéért, egyházáért kiemelkedően sokat tett. Szalagot kötöttünk a vándorbotra, majd elénekeltük mindkét himnuszunkat. Kegyeletünk lerovását igencsak zavarta a combig érő fű és gaz, ami körülveszi a házat.

Másfél óra múlva már Farcádon voltunk. Útközben még visszaneztünk a Gordonon csillogó Jézus-szoborra – ilyen messzire eljöttünk? –, és szép rálátást kaptunk Székelyudvarhely anyavárosra, a reggeli megemlékezésre visszautaló Tamási Gimnáziumra. Szépen megművelt határon keresztül érkeztünk be az ugyancsak szépen rendezett templom mellé, ahol házigazdáink fogadtak. Szász Lóránt református lelkész jó munkát végzett, kitűnő szállást, kedves házigazdákat kapott minden fáradt vándor. Már besötétedett a vacsora idejére, ám a meghitt, a gyertyafényes vacsora láttán már egyáltalán nem bántuk, hogy elvették a villanyt. A kultúrotthon gyönyörűen terített asztalai mellett hálaadással hallgattuk a lelkész köszöntését és imáját, megköszöntük a meleg fogadtatást, a helyi asszonyok munkáját, és hogy valóban finomat főztek, azt a hamarosan kiűritett tálak bizonyították. De nem tudtunk kifogni házigazdáinkon, mert a vacsorát kitűnő házi sütemények és bor egészítették ki, ami mindannyiunkat megadásra kényszerített. Elbeszélgettünk a lelkészi párral, megtekintettük a helyi festő, Farcádi Sándor Levente szép tárlatát, majd nyugovóra tértünk.

Pénteken,

a pompás reggeli után a templomban gyülekeztünk. A lelkész bemutatta a 15. században épült, az énlaki-

hoz hasonló templomot, meghallgattuk áhítatát, szalagot kötöttünk vándorbotunkra, elbúcsúztunk, majd elindultunk Sükő felé.

Talán ismeri a kedves Olvasó a Sükővel kapcsolatos szólásmondást („Vigyorog, mint a sükei vadalma”). Nekem ez jutott eszembe, bár igazából a cseresznyéről híres ez a nem is olyan kicsi falu. Innen vezetett fel egy körülbelül négy kilométeres út a jó fekvésű kilátóhoz. De annak még a három emelete sem tudta legyőzni a felnövő bükkfákat, amelyek nem engedtek így a Nyikó völgyére nézni. A felfelé tartó út során és innen még így is láthattuk a Szentmihálytól Nagygalambfalváig elterülő tájat.

Délután Szejkén fürödözve mostuk le az út porát, miközben néhányan Székelyudvarhelyet látogatták meg.

Utána Székelykeresztúron fejeztük be utunkat. A vacsoránál Balázs Anti bátyánk izes beszéd után nyújtotta át a társaságnak faragott kompozíciós ajándékát a kopjafával, asztali áldással és unitárius címerrel. Jómagam megköszöntem a csapat kitartását. Jól éreztük magunkat az ismerős szálláson, s fergetes záró bulit csaptunk a „Lengyelben”, ahová személyes meghívást kaptunk.

Szombat

reggel a templomban Szombatfalvi József helyi lelkész áhítatát az elnök összefoglalója, szalagfelkötés és az esperes köszöntője követte. Sok új helyen jártunk, sok szépet láttunk, sok új barátot szereztünk. Igyekeztünk legalább annyit adni, amennyit kaptunk. A magaslatok megjárása után a völgyekben folytatjuk életünket, de lelkünk mindenképpen magasabban jár. Isten áldása kísérje utunkat!

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

„Ha az Isten megsegít...”

Egy székely családnak volt négy gyermeke. Közülük egyiket – a szülők szerint – nagy szerencse érte: magyarországi rokonok örökbe fogadták. Ez a gyermek volt a testvérek közt a legnagyobb. Ami öröm volt a szülőknek, hogy legalább Zsuzsika megszabadul a szegénységtől, öröm volt a kistestvéreknek: azt a testvérüket veszítik el, aki, míg a szülők mezőn dolgoztak, gondjukat viselte, játszott velük. És Zsuzsikát elvitték a rokonok. A testvérek keservesen megsiratták, s a későbbiekben szüntelen a viszontlátásra gondoltak. Zsuzsika időnként hazalátogatott, de a testvérei nagyon szerették volna látni, hol él az ő szeretett és nagyon szerencsés nővérük. Édesanyjukat folyton nyag-

gatták, mikor látogatják meg Zsuzsikát. Az utazásnak két akadálya volt: akkoriban szülő és gyermek együtt nem utazhatott külföldre. Ez a tiltás nem vonatkozott a nagyszülőkre. A másik akadály az volt, hogy apó ágyban fekvő, gondozásra szoruló beteg volt.

„Csak akkor lehet szó menésről, ha ez az akadály elhárul, vagyis ha apó...” – hallgatott el magyarázás közben az édesanya. A gyermekek, bár apót is nagyon szerették, arra gondoltak, a Jóisten megoldja ezt a nehéz helyzetet, hogy immár mi legyen. Reménykedve mondták mindenkinek: „Ha az Isten megsegít, s apó meghal, megyünk Pestre!” – Én nem ítélem el a gyermekek kívánságát. Jól mondják erre mifelénk: a fiatal is meghalhat, de az öregnek meg kell halni.

LŐRINCZI KÁROLY

Belső utakon

A zarándok látszólag hosszú kilométerek legyőzésében jeleskedik. Látszólag jól meghatározott földrajzi célpontja van, amit minden áron el akar érni. Váltakozó tájak, várt és váratlan környezetek teszik különlegessé útját. De a zarándok legfontosabb teljesítménye a láthatatlan szférában valósul meg, a lélekben.

Huszonöt világi vezető indult útnak ezen a nyáron különböző egyházközségekből (Brassó, Homoródszentpéter, Homoródszentpál, Kénos, Kobátfalva, Szentegyháza, Gyergyószentmiklós, Dicsőszentmárton, Magyarsáros, Medgyes, Marosvásárhely, Kolozsvár). Célunk a füzesgyarmati és a három budapesti unitárius egyházközség és néhány erdélyi egyházközség meglátogatása volt.

Megnéztük a nyárádszentmártoni műemléktemplomot, a templomkapu melletti szegyenkövet. A mai erdélyi társadalomban a normák nem engedik meg a nyilvános erkölcsi megrovást. A törvényszéken van joga keresni az igazát minden sértettnek, de a közösség normaformáló ereje nagyon meggyengült.

Dicsőszentmártonban már a szórványlét terhe érződött az ősi templomfalak körül, ahol a volt rendszer hatalmasai kiszakítottak egy-egy házhelyet az egyházközség földjéből, s egyszerűen betelepítettek a templom mellé. A lelkészi házaspár, valamint a gondnoki házaspár kedvessége azonban feledtette velünk a beszorított élet nehézségeit.

Torockón várt a tiszteletes tömény történelemmel, nagy reménységével a jövőt illetően. Megtutuk, hogy Torockó nem lesz a világörökség része, mert a 20. század során a falu központjába beerőszakolt ortodox templomépület és a tömbház megakadályozza ezt.

Kolozsvár belvárosi unitárius templomát ebben az évben mellőztük az íriszi unitárius templom ja-

vára. A hajdani székely vasutasok által alapított egyházközség zömét ma a szovátiak teszik ki. Lelkészüket elmesélte az egyházközség történetét, és betekintést nyújtott a mai kihívások és sikerek sűrűjébe is. Fáradt testünknek jól esett az üdítő ital, ernyedő lelkünknek a lelkész és a felügyelő gondok biztatása a még előttünk álló hosszú útra. Kölcsönvettük néhány énekeskönyvüket, hogy Sorbán Enikő énekező csengő hangja irányításával zsoltárokat tudjunk énekelni.

Késő estére értünk Füzesgyarmatra. A tiszteletes minden részletre figyelve megszervezte fogadásunkat. A csapat már összeverődött, a régi ismerősök hamar befogadták az újonnan jövőket, lelkünknek, testünknek jól esett az asztali áldás és a pihenés. Néha másnap korán reggel kiélezték a füzesgyarmati fürdő adottságait. A templomi áhítat után vettünk búcsút a házigazdától, megígérve nekik, hogy jövőre részt veszünk az Alföldi Unitárius Búcsún.

Kenderesen megálltunk a Horthy-múzeumban, aztán siettünk Budapestre a Nagy Ignác utcába, ahol a nőegylet elnöke, valamint a gondnokasszony és segítőtje vártak minket. Az ízletes ebéd után, ismerkedtünk a helyi nőegylettel, egyháztagokkal. A zarándoklat résztvevői rendszeres templomba járók, akik imádságaikkal saját életüket óvják, adományaikkal pedig a közösség életét segítik. Megtutuk, hogy a templom 125. évfordulójának megünneplésére készülnek.

Csak cammogni tudott a buszunk a budapesti forgalomban, így próbára tettük a Hőgyes Endre utcai testvéreink türelmét, akik ki-mondottan miattunk tették erre a napra nőegyleti ülésüket. A nőegyleti elnök elkápráztatott unitárius hitünk iránti odaadásával. Megismerhettük a *Flóra-füzetek* nőegyleti sorozatot, sőt ajándékba mindannyian kaptunk is egy-egy példányt belőle. Ismerve Perczelné

Kozma Flóra nőegyleti alapító elnök életét és munkásságát, örömmel nyugtáztuk, hogy amíg vannak olyan lelkes és kitartó vezetők, mint Judit, addig az unitárius hit és a fennkölt eszme nincs elveszve. Énekeltünk, imádkoztunk, és sokat beszélgettünk arról, hogy ki hogyan éli meg egyéni és közösségi életében a hitet. A templomban meghallgattuk a Missziós Ház történetét, majd a testünknek is nyújtottunk táplálékot.

A harmadik nap délelőttjén a Duna-parton, valamint Budán ismerkedtünk a fővárossal, annak múltjával és jelenével. Minden magyarok fővárosa lenyűgözően szép város. Léta Erika tiszteletes asszony vezetett utcáról utcára minket, építészeti érdekességeket és különleges emberi történeteket mutatva be nekünk.

Délután Pestszentlőrincen várt minket Szent-Iványi Ilona lelkész-nő és a keblitanács néhány tagja. A lelkész-nő elmondta az egyházközség és a templom történetét, majd a gyülekezet jelenét festette le előttünk. Különleges érzés volt arra gondolni, hogy a gyülekezet alapítói Erdélyből menekült vagonlakók voltak, akik nem akarták aláírni az új román állam által követelt hűségesküt. Különlegesen fájdalmas volt azt is látni lelki szemünk előtt, hogy amikor a menekültek végre házakat építhettek és a vagonokból kiköltözhettek, a szép kertvárost ledózerolták a kommunista városépítők, és a szerény kis unitárius templomot beszorították a tízemeletes tömbházak közé. A nehéz múltat enyhítette a jelen lelkesedése, a közösség jövőképe.

Estére felmentünk a Citadellához, a hajdani fellegrádkhoz. A város pompás megvilágításban tündökölt. Fáradtak voltunk, de ki akartuk használni teljességgel a rendelkezésünkre álló időt.

Utolsó nap Gyöngyös felé mentünk, hogy a tömény háromnapos templomlátogatás után a természettudományoknak is szenteljünk

egy kis figyelmet. Megnéztük az Orczy-kastélyban kiállított mamutcsontvázat és a természettudományi pavilont. A mamutról nyilván eszünkbe jutott az ODFIE egyik tevékenysége, a Mamut-körutak jótékony hatása.

Az úton hazafelé elénekeltük mindenki kedvenc zsoltárát, mi-

közben a változatos, gyönyörű tájat csodáltuk. Hálát adtunk a Fennvalónak, hogy a hosszú útra elvezérelt, és köszöntük a házigazdák befogadó, tápláló hitét és szeretetét.

Amikor átléptük a határt, elkezdődött a búcsúzás. Mindenki elmondta, hogy mit raktározott el

ebből a zárandoklatból, és mit remél a jövőt illetően. A csapat összehozott, nehéz volt elválni egymástól. Ha a jó Isten is úgy akarja, jövőre újra útnak indulunk, unitárius hittestvéreinket felkeresni, és a napokat imával és zsoltárral feledhetlenné tenni.

SZÉKELY KINGA RÉKA

Kétszáz éves a székelyderzsi határkerülés

ÚJVÁROSI KATALIN

• 1815 a kétszeri jégverés miatt emlékezetes, szomorú esztendő volt a székelyderzsiek életében. Idén kétszáz éve, hogy június utolsó szombatját fogadalmi, dologtiltó napként, különleges áhítattal és istentisztelettel ülik meg. Az egyházközségnek ma is élő hagyománya az unitárius egyház hitéletében egyedülálló jégverés napi határkerülés, amelyhez immár a falunapi rendezvénysorozat is kapcsolódik.

Uzoni Fosztó Pál lelkész 1815-ben jegyzőkönyvbe rögzítette: „Ez az esztendő Dersnek az az emlékezetes szomorú esztendő, melyben a kétszeri jégverés miatt nem aratott búzát, nem szedett törökbúzát, aratott pedig csak zöld zabot október végén. Bár ilyen esztendő soha még az ő hajnalára sem virradna. Ennek emlékezetére kívánja az Ecclesia innep gyanánt szentelni június utolsó szombatját.”

Szombaton 10 órától a székelyderzsi hagyományőrző huszárok szólították ünneplésre a település népét. A gyülekezet asszonyai kilenc helyszínen kezdtek neki már hajnalban az ünnepi kürtöskalácsok sütésének, hogy az ünnepi istentisztelet után a régi hagyomány szerint minden résztvevőt megkinálhassanak. Az egyházközség és a Civitas Alapítvány előjárói sajtótájékoztatón ismertették az UNESCO vártemplomok Erdélyben – nyitott kapuk a kulturális örökség megismeréséhez és védel-

méhez címmel nyert sikeres pályázatot, amelyet az Európai Gazdasági Térség Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014 támogatja, a Kulturális és természeti örökség megőrzése és újraélesztése című program keretében. A program lebonyolítója a romániai Művelődési Minisztérium.

Délben a templom előtti téren a Székelyderzsi Hagományőrző Huszárok és a Homoródmenti Hannover Huszárok kapitányai ünnepélyes jelentéstétele után Zoltáni Csaba polgármester és a testvértelepülések képviselői mondtak ünnepi beszédet.

A Kornis Kata Asszonykórus zsoltáiraival és közös imádsággal indult a szekeres, lovas határkerülés, amelynek vendége és az ünnepi istentisztelet szolgálatvégzője Bálint Benczédi Ferenc püspök volt. A rendkívüli évfordulóra való tekintettel a határkerülők idén felkeresték a székelymuzsnaikat is, ahol valamikor szintén hagyománya volt a határkerülésnek. Az áldáskérésben így a község társfaluja is osztozott; viseletbe öltözve, frissen sült pánköval viszonzva az odafigyelést. A határkerülésnek három imádságos megállója van: egy gabonátábla, egy forrás, és a település bejárata. E helyeken a kórus által énekelt zsoltárok, bibliai útmutatásokkal és imádkozva kérték Isten áldását, gondviselését és védelmét a község életére. A faluba visszaért határkerülőket a

konfirmálásra készülő fiatalok – kezükben fonott virág- és gabonakoszorúval – vezették az istentiszteletre. A püspök úr ünnepi prédikációja után a gyülekezet rendkívüli úrvacsoravétellel erősítette a különleges ünnepet.

A hálaadás kiemelt mozzanata a Petky János-díj átadása volt, amelyre ötödik alkalommal került sor. A keblitanács által alapított díjat a gyülekezet titkos szavazata alapján évenként ezen a napon két olyan személy kaphatja meg, akik a gyülekezeti életért sokat tettek és emberi magatartásuk példamutató. A díjat Német László keblitanácsos és Demeter Sándor Lőránd lelkész vehették át.

A hálaadó istentisztelet után ünnepélyesen megkoszorúzták az I. és II. világháború helyi hőseinek emlékművét, amelyet erre az alkalomra Dénes Levente jó lelkének és Dénes Ferenc hozzáértő munkájának köszönhetően az egyházközség felújított.

Ezt követően a régi iskolában került sor a derzsi egyházközség és partnerei által a gyermekek számára kezdeményezett motivációs program, a Virgonc Tallér-akció első részének zárására. Kiértékelés után a szorgalmas tallergyűjtők ajándéokra válhatták nyereségeiket.

Az estét a helyi származású népdalénekes, István Ildikó és barátai előadása és a Bojtorján együttes koncertje zárta.

A Magyar Unitárius Egyház Hitéleti, missziói és nevelési ügyosztálya esszépályázatot hirdetett Az én egyházközségem küldetése címmel. A díjazott pályázatok ismertetésére a Főtanács 2015. július 3-i ülésén került sor. Az Unitárius Közlöny hasábjain a második helyezést nyert írást tesszük közzé.

Amíg él a hit

AMBRUS LAJOS

• Méhes oldala alatt, ahol az Egres a Korond vizébe szakad, hogy a Balázsok kapujában átvágja a fehér, sóvidéki hegyeket, amelyekre békés nyári éjjel ezüst fényt szítál a telihold, valamikor a bánatos tündéraszszony nyomán csupa tiszta, fehér sóvirág fakadt, s ha a Sásverésen éppen nem zokogott végig a szél, csend honolt és tisztaság, hogy akár igazszavú harangot önthessenek ott egy-egy meredt csillagszemű, közép-európai éjszakán.

Igen: tündér, csillag, sóvirág, tisztaság és csend. Rejthette századokon át zöld palástba derekát ott a bükk, s a tekergő patakokban, a kormos égerfák alatti gubbenőkben a patakkal együtt lefogyhattak a halak; és mindmáig apró ezüstpálcika-fohásszá vénülhetek volna az árnyas gyökerek alatt, ha fűzfasíp helyett nem hasít olykor a levegőbe a püfögő székelő vicinális.

Első vonatfűtty

– Lányom! – mondta az édesanyja Viktóriának – én egy helyen két kerek esztendőt szolgáltam; meg is fizettek, nem csak fizetgettek: most érted rikoltott a vonat, hogy tanulj egy kicsi ügyességet.

– Hallom, édesanyám – így az anyja biztatására a begyes leányocská, s két játékos szeme megcsillant, mint két könnyező gyertyaszál.

Azzal indult, hátán kis batyujával, szerencsét próbálni fel-felnyerítő, szilaj vasparipán Fülöp Viktória is, mint megannyi lánytársa. Őt se féltsék, mondta, mert hazajön, ha összegyűl egy tisztaságos stafírungra való.

De a Szamos partján a kincses Kolozsvár másképpen határozott. Addig csodálta ott a vasárnap délutáni kimenőkön a szilaj legények fekete-piros táncát, hogy ő, a kálvinista lány, az erdélyi magyar egyistenhívő Szabó Elemérben társra talált. Mondta Viktóriának a háziúr, hogy a szerelemből náluk házasság lesz, a házasságból pedig megszületik a leventének való.

S a tanult ember nem tévedett.

– A fiunk! – emelte az ég felé a nagy és igazságos Mátyás előtt Szabó Elemér a pulyát. Hadd lássák, gondolta, hogy nemcsak a varjaknak, neki is van fia.

A gyermekből arra a világra született embert fargott volna ő, ha nádsíp, s nem vonatfűtty hasít bele az apáért is egyszer egy áldott napon a békés Szent Mihály-templom magas tornyára telepedett, esti félho-

mályba. Szárazon pattogó parancsra hamarosan fel is szálltak az éneklő vonatra, s tekergő sínparon indultak – mintha éppenséggel otthon nem lett volna elég bajuk – a romlott világot leckéztetni Kelet felé. Mintha előre megérezte volna, fújta, ahogy a száján csak kifért Szabó Elemér is, a fiatal édesapa, hogy: *Erdélyországban Kolozsvár a hazám, abban sirat szép hitvesem s jó anyám. Mert nyomtalanul elnyelte őt is a véres háború vihara a Don-kanyarban.*

Második vonatfűtty

Méhes oldala alatt, ahol, az alsósófalvi Egres-patak a Korond vizével összeölelkezik, aki tehetette, már szinte mesének vette, hogy volt egyszer egy második világháború is. Csak egy suhanc, a félárva Szabó Dezső nem. Szerethették, mint sajátjukat a nagyszülők, akik felnevelték, őt nagyon sokáig csak a dovgolevkafazovai pergőtűz átka kísérte; tavasszal a falura könyökölő erdős oldal derék bükkfáinak lombja, mint a frontharcosok zöld zubbonya, télen a sófalvi rét szikrázó hómező-ingje intett feléje a fronton elesett édesapa helyett, és konokul várt. Igen! Vajon a tündér, a csillag, a sóvirág, a csend vagy a tisztaság táplálta benne a reményt?

Aztán – ahogy az idő telt – már az fájt neki, ha Bimbó a terütől megszakadt, s elvetette a borját, vagy ha nem sikerült börtelön rendesen eltemetniük Illyést. Ezért meg se hallotta, mint süthetett át két nagy kajla fülén a még erőlködő, őszeleji napsugár, hogy a Sásverésen felfelé nem az édesanyjáért, hanem érte fűttyentett hármát, kettőt rövidet s egy hosszút, a vonat: – Édes fiam – szólt rá kényszerből a nagyapja. – Ha fiunk volnál se szerethetnénk jobban – mondta Szabó Dezsőnek. – De az iskola fontos... – nézett biztatóan az unokája játékosan villogó, fűrge szemébe.

Nem állította az öreg Fülöp, hogy pont a papság a nagy uraság, de látta, hogy belőle csak meg lehet élni s a cseperedő legényecske esze vágott, mint a borotva.

Bizony tizenöt esztendőre az édesanyja után Szabó Dezső is felkuperodott Sásverés fejében a prűszkölő acél paripára, hogy majd ő, a fiatal, templomos pap, Nagyajtán, a hatalmas, magyar unitárius vártemplomban zengve hirdethesse a megtartó hitet szegénynek és gazdagnak egyaránt.

Harmadik vonatfütty

Maga sem tudta, hogy mit vétett, de hét tavaszon ültetett aztán jégbörtönből szabadult parancsnokságok elé virágot Szabó Dezső. Mert jól állt kezében a kertészszerszám. Őrei gyakran oldalból taszítottak egyet rajta, mert szinte lerítt róla, hogy a börtönök falainál tovább lát. Büntetlenül tehették, hisz mindjárt az elején fülébe ólmot öntöttek a rút emberek; a gúny lepergett róla, mintha nem fogná őt a mocskok.

– Emberek! – mondta a rabtársaknak fakón, kopaszra nyírva – álmomban a Házsongárdban egy ismeretlen sírra földet hordtam. Jó jell! – bizonygatta szikár alakját paposan előrehajtva. – Otthon nem várhatnak már soká hiába; hazamegyünk – gyúlt ki erre a rabok színtelen arcán is a remény.

– Ezért szólt be a rácsok között hozzánk a minap hajnalban a vonatfütty?! – pusmogták hosszú napokon át a rabok, de aztán az erdélyi hegyek könnyeivel hosszan locsogó Szamoson csak megérkezett Szamosújvárra a várva várt parancs...

Végre fénylő arccal, ha az est leszállt, nem álmukban indultak el a rabok hazafelé. Ha kellett, istenesen

megszenvedtek igazukért! A Szamos-hídon füttyentő vonaton Szabó Dezsőről is lerítt, hogy a bőre és a haja színe szerint nyolc esztendő kinek szolgált. És szépen metszett, férfias arcáról, mély, meleg zsongó hangjáról mindenki tudta; hát senki sem kérdezte, hogy miért.

S aztán jött a néma csendbe a rá várakozó Méhes oldala alá, dolgos nyáridőben nagyapónak kaszálni a könnyező sófalvi réten, s kálvinista falusfeleihez is a megszenvedett igaz hit hangján szólni. De üzent a nagyajtaiaknak is:

– Amihez kevés volt a vártemplomotok kemény fala, kárpótolt azokért a töretlen unitarizmusotok őszinte segíteni akarása.

És fűjt a kellelte korra jött szél fűzfasípot a Méhes oldala alatt búcsúzkodó vonatfütty helyett, amikor utoljára állt meg Szabó Dezső édesanyja, Fülöp Viktória szülőháza előtt. Hosszan elnézte az oldalból a Siklódi-kő felé kapaszkodó, keskeny utcára támaszkodó, magas faházat, amelyben maga is árva gyermekként nevelkedett, és azt súgta oda a szélnek, hogy tudd meg te Nagyúr, amíg él a hit: *senki sem születik, s el sem tűnhet nyomtalanul.*

Centenárium fül-orr-gégész-kongresszus

100 éves az erdélyi fül-orr-gégegyógyászat címmel rendeztek június végén kétnapos konferenciát Hargita-fürdőn. A rendezvényt tulajdonképpen annak évfordulóját ünnepelték, hogy az 1914–15-ös tanévben nyílt meg a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem keretében Erdély első szakklinikája Gyergyay Árpád orvosprofesszor vezetésével. A konferenciát a székelyudvarhelyi kórház osztályvezető főorvosa, dr. Szentannai Dénes szervezte az 1400 m-en fekvő Ózon szállodában. A résztvevőket rajta kívül köszöntötte Zsigmond Barna Pál csíkszeredai főkonzul és Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke. A 150 résztvevő között ott voltak a magyarországi egyetemek professzorai, s mindnyájan előadást is tartottak. Az első nap szakelőadások hangzottak el a szédülés-fülzúgás, halláskárosodások, fejfájás, orrüreg-betegségek, horkolás, köhögés, gyermekkori fül- és gégebetegségek témaköreiben. A második nap délelőttjén orvoslás- és helytörténeti előadásokra került sor, délután pedig meglátogatták a Gyimes-völgyi ezeréves határt.

Az évfordulóra Szentannai Dénes és Andrászek Csaba főorvosok egy 65 lapos füzetet állítottak össze *Mozaikok az erdélyi fül-orr-gégészet történetéből* (Budapest, 2015) címmel. Ebben részletesen méltatták Gyergyay professzor – egykor Unitárius kollégiumi felügyelőség gondnok – munkásságát, s újra megjelentet-

ték néhány alapvető tanulmányát. Minden résztvevőt megajándékoztak egy 6,5 cm átmérőjű bronzplak-

kettel, amelyen a következő körirat állt: „100 éves az erdélyi fül-orr-gégegyógyászat – Alapító Dr. Gyergyay Árpád”, közepén pedig Gyergyay domborműves portréjával. A portrét Kelemen Albert szobrászművész mintázta, a kivitelezés Lázár Imre harangöntő műhelyében történt.

GAAL GYÖRGY

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla
Sepsiszentgyörgy
0742-512574

Ferenczi Enikő
Kolozsvár
0740-063767

Katona Dénes
Székelyudvarhely
0266-213100

Pavelka Attila
Marosvásárhely
0746-234917

SZERETETSZOLGÁLAT

Rendhagyó beszámoló a SegédKezek kalákatáborról

„Láttatok-e már háziszappant?”

VAGYAS ATTILA

• Ezzel a címmel nem az olvasót szeretném megnyerni, nem a légből kaptam, hanem egy 91 éves Nyikó menti néni ajkáról „kölcsonzóm”. A munkaadónk, amikor meghallotta, hogy a hozzá takarítani jött lányok Kolozsvárról érkeztek, kissé óvatosan fogadta a segítőkészségünket, és kérdéseivel mérte fel, hogy milyen munkát is adhatna nekik. Vajon mire képesek ezek a nagyvárosi lányok? Azt kérdezte tőlük: „Láttatok-e már háziszappant? Tudjátok-e, mi a hújú? Le tudnátok-e onnan hozni?”

Gondolkozzunk csak el azon, vajon mit jelenthet egy középiskolás fiatal számára egy ismeretlen, idős, egyedül élő személynek segíteni? Mit jelent egy magányos idős ember számára befogadni néhány fiatalot, és olyan munkát adni nekik, amit ők jókedvvel és önzetlenül végeznek el? Ezek azok a kérdések, melyekre nem lehet egybehangzó választ adni, hiszen mindez sokkal összetettebb, mint hinnénk. A 2012-ben életre hívott SegédKezek kalákatáborát az idén negyedik alkalommal szerveztük meg. E kérdéskörök alapján próbáljuk a kaláka fogalmát életben tartani, és a mai fiatalok számára új tartalommal megtölteni. Nem titkolt szándékunk kissé ellensúlyozni azokat a sztereotípiákat, melyek alapján időseink általában elítélik a mai fiatalokat, és fordítva. Hol és mi is történt valójában?

A **Gondviselés Segélyszervezet** és az **Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet** (ODFIE) a 2015. június 22–28. között lezajlott önkéntes munkatábor helyszínéül a Siménfalva községhez tartozó Nyikó menti falvakat választotta. A tábori főhadiszállásnak Tordátfalva adott otthont. Célunk elsősorban a rászoruló idős személyeknek való segítségnyújtás volt, ugyanakkor közösségi épületeknél (templom, közösségi ház, kultúrotthon) is kalákáztunk.

A 45 résztvevő (14 és 28 év közötti ifjak) 16 különböző erdélyi településről érkeztek a Nyikó mentére, ahol 7 faluban, összesen 30 családnak segítettek a következő munkaterületeken: háztáji takarítás, favágás, kerítések festése, gyomlálás, szőnyegmosás, kaszálás és egyebek. Hogy mit is jelentett személyesen a résztvevőknek ez a tábor, hadd szóljon arról két élménybeszámoló.

Érdeklődéssel vágtam neki az első kalákatáboromnak [...] többet kaptam, mint amennyit adhattam. [...] Mindenki a következő jókívánsággal bocsátott utamra: „Jó szórakozást!”. Megköszönve azon töprengtem, hogy értették-e, amit mondtam? Dolgozni megyek, de senki nem kívánt „jó munkát”. Egy héten keresztül háztáji munkákban segédkeztünk; lányokként hol szőnyeget mostunk, hol takarítottunk, kertléceket festettünk, sőt

még fát is hordtunk. [...] mindez nem volt fárasztó vagy megterhelő. Itthon könnyebb napokon is hamarabb elfáradtam. Hogy minek köszönhető mindez? A kalákában lévő egységnek, a segítségnyújtásnak, az isteni gondviselésnek? Úgy hiszem mindháromnak. A csapatban való önkéntes, segítséget nyújtó munka által lélekben feltöltődve térhettem haza. – Balogh Réka (Székelykeresztúr)

„Segíteni jó!” – mondta egyszer nagymamám, és e mondat érzelmi töltetét tapasztaltam én is a SegédKezek táborban. Minden egyes szőnyeg kimosása újabb mosolyt csalt a nénik és bácsik arcára, akik a nap végére kellemesen csalódtak a képességeinkben. A frissen festett tornác, a favágás és a hasonló munkálatok az idősebbekben régi szép emlékeket idézett fel, amelyeket könnyek között osztottak meg velünk. – Mátyás Brigitta (Küküllődombó)

A lányok nem csak hogy láttak háziszappant, hanem személyesen hozták le a „hújúból”. Egész nap mostak vele, megtanulták, hogy csak mértékkel kell bánni a szappannal, mert másképp a tisztálaskor többszörösen rádolgoznak, amíg a lúgot kimossák a szőnyegből. Egy héten át különbnél külön feladatot bíztak ránk, melyet igyekeztünk elvégezni. Ezáltal mélyült bennünk a tudás, mely a lét alapját összeköti a mindennapi munkával, hiszen a mindennapi kenyér is csak mindennapi munkával kerül a terített asztalra. Egy ilyen asztal mellett közösen elhatároztuk, hogy másokért tenni fogunk ezután is, mert nem elég jónak látszani, azzá is kell válni!

A fentiek megvalósulásáért köszönetünket fejezzük ki a rendezvény anyagi támogatóinak is: a Magyar Unitárius Egyháznak, a Bethlen Gábor Alapnak, a Nemzeti Együttműködési Alapnak, az Amerikai Egyesült Államokbeli Unitárius-Univerzalista Egyesületnek, a Tordátfalvi Unitárius Egyházközségnek.

Erdély-szerte táboroznak a fiatalok

Július felettébb mozgalmasan telt egyházközségeink ifjai számára: megannyi tábor várta a feledhetetlen vakációra vágyó vasárnapi iskolásokat, az angol nyelv iránt érdeklődőket, konfirmandusokat, a ODFIE ez évi színjátszó találkozója készülő ifjakat.

Unitáriusnak lenni jó!

57 fiatal érkezett július 13-án Kolozsvárra, hogy bejelentkezzen az V. Konfirmandus Utazótáborba. Egy hét alatt a résztvevő fiatalok és 9 táborvezetőjük bejárták a Kolozsvártól Nagyajtáig vezető utat, átjárásokat kerestek egymás élete, gondolatai és lelke közt. Csak szemelgetni tudok a pillanatokból, melyekben megismertük egymást, énekeltünk, nevettünk, játszottunk, gondolkodtunk, éreztünk, elfáradtunk, feltöltődünk, kölcsönösen tanultunk, átéltünk vicces és mély pillanatokot, megleptük egymást, adtunk és kaptunk valamit, sok idegenből igazi tábori közösséggé alakultunk.

Kolozsváron gyülekeztünk, és már az „eligazítás” első alkalmával kiemeltünk a táborlakóknak két dolgot: ez egy olyan alkalom, amelyben soha többé nem lehet részük. E tábor egyetlen egyszer adatik meg. Nem figyelmeztettük, inkább kértük őket, hogy ennek tudatában próbálják megélni a tábor minden percét. A másik hangsúlyos gondolat, melyet első perctől igyekeztünk átadni nekik ez: unitáriusnak lenni jó!

E két gondolat jegyében vágunk neki a hétnek, és jártuk be Kolozsváron a Fellegvárat, Sétateret, a történelmi városrészt, a püspökség épületének, a János Zsigmond Kollégiumnak múzeumait, termeit, a Házsongárdi temetőt. Torockón lenyűgözött a Székelykő látványa, a templom hűvösében Jókait idéztük: *EGY AZ ISTEN!* Tordán magunk döntöttünk a vallásszabadság kihirdetése mellett; végigjártuk a Tordaihasadékot; Mészkon Balázs Ferenc templomában énekeltünk. Marosvásárhelyen a kövesdombi unitárius templomban híres unitáriusokról hallgattunk előadást. Keresztúron hosszabb időt töltöttünk. Az előző évek tapasztalatai is azt igazolják, hogy itt, a tábor keresztúri helyszínén áll össze igazán a csapat. Mozgócsoporthoz beszélgetések és bizalmi játékok zajlottak. Az egyik csoport témája a család, személyes

történelem felkutatása volt. A másik csoportban arról beszélgethettek a fiatalok, hogy az Istentől kapott lelki tehetségei által az unitárius ember hogyan tud eligazodni a világban. A harmadik csoportban pedig olyan csoportfeladatokat végeztünk, amelyek a kölcsönös bizalmat és odafigyelést erősítik az ifjakban.

Ezek mellett énekeltünk a város főterén, megnéztük a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumot, könyvtárat rendeztünk, táncoltunk, sportoltunk, játszottunk.

Székelyudvarhelyen felszabadultan strandoltunk, majd Homoródalmáson meglátogattuk a templomot. Minden templomban énekeltünk. Van valami különlegesen szép abban, amikor sok fiatal egyszerre kezd el énekelni: *Merj élni, merj, föld gyermeke...* a régi templom illatába a jövő hangja vegyül

Táborunk utolsó állomása Nagyajta volt. Berendezkedtünk az utolsó két napra a közösségi házban és a vártemplom bástyájában. Itt is tartottunk mozgócsoporthoz foglalkozásokat. Az első csoport témája az volt, hogy miként vagyunk jelen az egyház életében, és hogyan van jelen az egyház az életünkben a születéstől halálunkig. A második csoport témája az idő beosztásának hogyanja, a harmadik csoport tagjai pedig Jób története révén feltehettek a nagy kérdéseiket Istennek.

Különlegesen szépek voltak az ajtai esték. Sokan a templom, a várfalak és a szabad ég ölelését választották a zárt tér helyett. Éjszakába nyúlóan beszélgettek, szépen, csendben. Megéreztek a hely szakrális kisugárzását és a szabadság biztonságát. Szólni sem akartunk... nem szabad megzavarni az ilyen perceket...

Szombat este táborúzz mellett énekeltünk, végignéztük a közös képeket, majd a templomban, melyben csak gyertyák világítottak, összegyűltünk, elmondtuk gondolatainkat, megosztottuk érzéseinket, és megöleltük egymást. Öleléseinkben szeretet és lélek volt.

Vasárnap istentisztelettel zártuk a tábor, ebéd után meglátogattuk a bölöni vártemplomot, és haza indultunk. Talán rövidnek tűnik, de hosszú idő egy hét. Tervezést és szervezést, kölcsönös odafigyelést, kreativitást igényel, de érdemes, és végig kell járni a konfirmandus tábor útját. Maguk a fiatalok erre a bizonyíték. Minden eszköz, tevékenység azt a célt szolgálja, hogy válaszokat kapjanak kérdéseikre, új kérdéseket fogalmazzanak meg, táguljon látókörük, ismereteket gyűjtsenek, élményeket szerezzenek, barátságokat kössenek, megerősödjének hitben és a tudatban, hogy UNITÁRIUSNAK LENNI JÓ!

MOLNÁR IMOLA

Angol nyelvű tábor székelykeresztúri óvodásoknak

A Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri fiókja 2015. július 5–6-án harmadik alkalommal szervezett angol nyelvű tábort kisgyerekeknek. A napközi tábor azokat az óvodás és előkészítő osztályos gyermekeket látta vendégül, akik az elmúlt tanévben rendszeresen részt vettek a székelykeresztúri segélyszervezeti irodában működtetett csoporttevékenységeken.

A tizenhat résztvevő két napot töltött játékos nyelvtanulással. A nyelvi ismeretek elsajátítását változatos tevékenységek, hangulatos gyerekdalok, ritmusos mondó-

kák, ügyességi vetélkedők tették könnyűvé és izgalmassá. A tábor második napján, a sóskúti kirándulás során a gyerekek szinte észrevétlenül bővítették angol nyelvű alapismereteiket. A program végére a résztvevők ügyesen használták az évszakok, gyümölcsök, számok és színek angol megnevezéseit, és más egyszerű kifejezéseket is könnyűszerrel megtanultak.

A tábort Balogh Réka, a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri programkoordinátora, Nagy Emese, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium angol szakos tanára, programvezető, valamint Gagyi Réka, a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri irodájának korábbi programvezetője szervezte. Szervezői munkájukat

szervesen kiegészítette Imre Beáta és Fekete Edda lelkes tevékenysége, akik a Berde Mózes Unitárius Gimnázium diákjaiként, ugyanakkor az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet oszlopos tagjaiként vettek részt a táborban. A tábori program egyik fénypontja Neslie Nure Turan, az Erdélyi Ifjúsági Egyesület önkéntesének jelenléte volt. A Székelykeresztúron önkénteskedő törökországi lány kézműves tevékenységet vezetett, és arcfestéssel kedveskedett a gyerekeknek.

Befejezésül szervezőtársaimmal együtt köszönetet nyilvánítok mindazoknak, akik valamilyen formában hozzájárultak a tábor megszervezéséhez.

NAGY EMESE

A IV. küküllődombói vallásos gyermektábor

A dombói unitárius egyházközség 2015. július 13–19. között IV. alkalommal gyermektábort szervezett. Az előbukkanó nap is kellemes táborozási hetet ígért. A vasárnapig tartó foglalkozásokon mintegy 70 gyermek vett részt. A reggelt a 146-os számú egyházi énekkel, a Miatyánkkal és a hitvallásunkkal kezdtük, majd vetített bibliai történeteket néztünk, egyházi énekeket tanultunk. Ezek után tízórai következett. Minden nap kézműves foglalkozásokon vettünk részt, megismertük a fazekasmesterség és a nemezítés titkait, a hímzett abrosz varrási technikáját, társasjátékoztunk. Az utolsó nap tábortűzzel és bulival ért véget. Az együtt töltött hét úgy eltelt, hogy észre sem vettük. Számomra ez a hét tartalmasan telt, mert unitárius és nemzeti öntudatom megerősödött, ismeret- és ismeretségi köröm bővült, kreativitásom fejlődött. Megtapasztaltam, milyen csapatban dolgozni, jól szórakoztam. Remélem, jövőre is megszervezik a tábort!

SZÉKELY JUDIT RÉKA

Székelykeresztúri egyházközi táborok

Június 29. és július 3. között szerveztük meg egyházközi gyermektáborainkat, három helyszínen: Tordátfalván, Kissolymosban és Firtosvárálján. A három, tájegységként szervezett, táborban összesen 130 gyermekkel foglalkoztak a többet vállaló lelkészek, teológiai hallgatók. A táboraink témája idén a példázatok voltak. A gyermekek szívesen élték bele magukat a példázatok szereplőinek helyzetébe, amikor magvetőként, irgalmas szamaritánusként vagy a tékozló fiúként szemléltették játékkal az elsajátított üzenetet.

A táborok nem titkolt célja a táborvezetők összekovácsolása: együtt dolgozva derülnek ki értékeink és hiányosságaink, így lépéseket tehetünk a jobb szolgálat felé. A helyszínek egyházközségeinek, a táborvezetőknek, a nagylelkű támogatóknak köszönetet mondunk. Kiemeljük a Magyar Unitárius Egyházat és Hargita Megye Tanácsát, akikkel együttműködve sikeresebben dolgozhattunk.

LŐRINCZI LAJOS

Libáni közösségi napok

Július 11–12-én a Székely család libáni hétfégi háza adott otthont két napra a gyergyószentmiklósi gyülekezet tagjainak, hogy a szabadban eltöltött napok hozzájáruljanak a gyülekezet megerősödéséhez, a közösségi érzés fenntartásához.

Miután elkészítettük az unitárius címerrel ellátott útjelző táblákat a másnap érkezőknek, közös vacsorával, énekléssel, beszélgetéssel, tábortűzzel töltöttük az első napot. A közös reggelizés után következett a felemelő istentisztelet a szabad természetben, ahol templomunk kupolája Isten kék ege volt. Igazi csend, igazi áhitat vett körül. Az istentiszteletet játékok követték, amelyek alatt jobban megismertük egymást, a hithez, az egyházhoz, a gyülekezethez való viszonyunkat. Majdnem annyit jelent nekem a gyülekezet, mint a családom, hangzott el a gondnoknő részéről, és valóban: mindnyájan érezhetjük azt az éltető meleget, amelyet e közösség nyújt nekünk.

MÁTHÉ GYÖNGYI

Legendás várfalvi gyermektábor

Hogy mitől volt a július 6–12-e között lezajló várfalvi gyermektábor legendás? Mert ez a tábor több volt, mint egy átlagos nyaralási lehetőség. Ezt az érzést igyekszem megfogalmazni, a pillanatot, ami *legendás*.

Arra kérem, kedves Olvasó, ha ismeri Várfalvát, képzelje el a feje tetejére állítva! A mondás szerint hit-tel hegyeket lehet mozgatni – százhusz gyermek s vagy tíz táborvezető egy egész falut tud megmozgatni, akár feje tetejére is állítani, a szó legédesebb értelmében! Mert felrázták a gyerekek önmagukat s egymást már érkezésük napján. Kirázták magukból, ami az iskolai év alatt rájuk telepedett, s elkezdtek önmaguk lenni, igazi gyermekek. Szemükben ragyogott a kíváncsiság, s egyre jobban élvezték, hogy ők gyermekek, akik bátran kérdezhetnek; akiknek arcán jól mutat a vidámság pirospszgássága; akik koszosan szaladhatnak, s nyakon önthetik egymást kúthideg vízzel; akik kíváncsiak a dolgok igazi mikéntjére; gyermekek, akiknek akár százhuszszor is megmutathatják, hogy mit és miként kell tenni, ők képesek utána saját kedvük szerint teljesen másképp csinálni, akik nem tudnak kettes sorba állni, s akik a reggeli tornánál nem alkotnak kört, mert nekik ez a mértani alakzat nem tetszik.

S ezt mi hagytuk, ott álltunk mellettük éjjel-nappal, azt játszottuk, amihez kedvük volt, éjjel hallgattuk, hogy mikor alszanak el, s hogy mindegyikük egyenletesen lélegzik-e. Az a legfontosabb, hogy önfelédten, boldogan tegyék azt, ami helyes, mert a gyermeknek nincs rossz ötlete. Isten és ember közös ereje ő. Ezért voltunk mi, táborvezetők azok, akik tanultunk a tábor alatt, s nem a gyerekek. Csak azt tudtuk átadni, ha imádkozol ebéd előtt, akkor fogd meg a melletted ülő kezét, s énekeld el az asztali áldást. De azt már nem mi tanítottuk nekik, hogy néha torkuk szakadtából köszönjék meg, boldogan ordítva, hogy hallja Isten: *az ételért és italért légy áldott, jó Atyánk!*

Csak annyit kértünk, kezüket kulcsolják imára, de azt nem mondtuk meg, kihez, miért imádkozzanak. Mégis, a csendes imáktól szikrázott a kőtemplomban a levegő, s ha valaki nevetni akart a templomban, mi hagytuk, mert nekik van igazuk, a templom az a hely, ahol nyugodtan lehetsz boldog, nem kell áhítatos arccal falakat bámulni. Mi csak a hozzávalókat adtuk, virágot a fiúknak, amikor úgy döntöttek, hogy meglepik a lányokat este, s szerenádoznak nekik. Egy tizenöt méteres vízi csúszdát, ha túl forrónak érezték a nap-sütést. A lehető legjobb ételleket, hogy legyen energiájuk, mozogjanak, kopogtassanak, zavarják fel egy kicsit az élet lassú, egy irányban folyó vizét, ha kedvük tartja, próbálják ki az árral szemben úszást s döntsenek úgy, ahogyan szívük sugallja. Csak mentőövek voltunk, ha valamelyikük még nem próbálta az úszást, akkor ott legyünk, s bátran szaladhasson bele ő is a vízbe, ami felfrissíti, ami felüdíti, ami az élet.

Kirándultunk, énekeltünk, játszottunk, mandalát készítettünk fűszerekből, esti mesét olvastunk, reggeli áhítatot tartottunk, minden nap előadásokat hallgattunk a négy fő erényről (bölcesség, igazságosság, mértékletesség, belső erő) – és ide még hozzáadtuk a keresztény hit, remény, szeretet ölelő hármását.

SZILÁGYI SZILAMÉR

Gyergyói próbakonfirmálás

Gyergyószentmiklóson idén három lány készül a konfirmációra. Kiváltságos alkalom ez a gyülekezet életében, hiszen évek óta nem kerülhetett sor konfirmációi ünnepségre. Mindenki készül. A gyülekezet csodálattal tekint a konfirmandusokra, bennük pedig óriási az izgalom. Ez a félelem, a szent borzadály mindig is része volt a konfirmálásnak. A templomban megannyi szempár szegeződik rájuk. Ebben a félelemben ott rejlik a meghatódottság érzése: eljött a pillanat, amire annyit készültünk, vallási értelemben felnőtt tagjai leszünk a gyülekezetnek, először élhetünk úrvacsorával.

Miután a konfirmandusokkal kellőképpen átrágtuk magunkat a káté fejezetein, június 25-én szervez-

tünk egy alkalmat, amelyen a gyülekezet tagjainak bemutatathatták, készen állnak a konfirmációi ünnepségre. A konfirmandusok játékos megmérettetése nevet adtuk ennek az alkalomnak, de volt, aki próbakonfirmálásnak nevezte. A feladatok közt volt activity, kincskeresés, címszó alapján történetmondás, vilámkérdések, feladatlapok kitöltése. Jókedvvel, kellő humorral és tudással állták ki konfirmandusaink a próbákat. A szülők büszkeséggel hallgatták lányaikait, a gyülekezet is örömmel nyugtázta a konfirmandusok felkészültségét.

A lányok végül úgy találták, nem volt félelmetes ez az alkalom, és bízom abban, hogy más lelkülettel készülnek a konfirmációi ünnepségre.

TÓKÉS-BENCZE ZSUZSÁNNA

Gyerektábor Medgyesen

Június 25–28. között immár harmadik alkalommal került sor a vasárnapi iskolások táborára. E négy nap alatt sátoros ünnepeinkről beszéltünk: őszi hálaadásról, karácsonyról, húsvétról és pünkösdről. Megtanultunk hálát mondani a nekünk fontos dolgokért, színdarabot írtunk és adtunk elő Jézus születéséről, húsvéti szimbólumokról beszélgettünk és templomot terveztünk az egyház megalakulásának ünnepe kapcsán. A kézműves alkotásainkból kiállítást rendeztünk. Mivel 3 nap szüntelen esőzés türelempróbáját álltuk ki,

szombaton a szabadtevékenységeket részesítettük előnyben: a sportjátékokat, újrashasznosítási lehetőségek ismertetését és az univerzumismertetést.

A négy nap sikeres levezetése nem történhetett volna meg az egyházközség hívei nélkül, akik idén is kivették részüket a segítségnyújtásban: asszonyaink konyhatündéreként minden nap ebédet főztek, és uzsonnát szolgáltak fel az éhes szájaknak, gondoskodtak arról, hogy a tevékenységvezetőknek minden szükséges kellékük készenlétben legyen, hogy a táborozók megtanuljanak a munkába besegíteni, így mindig akadt, aki a

játékokat összegyűjtötte, a poharakat kiöblítette, szalvétát hajtogatott, és asztalt terített az ebédhez. A szakácskodás mellett a tevékenységekben és előadásokban is volt segítségünk, nem beszélve az élelmiszerekről, amelyeket idén teljes mértékben adományokból sikerült összegyűjteni, így az anyagi támogatást kimondottan a tevékenységekre fordíthattuk. A vasárnapi ünnepélyes táborzárást szeretetvendégség követte, amelynek keretében bográcsos gulyással vendégeltünk meg mindenkit. Mindezekért hálára kulcsoljuk kezünket.

MÁRKOS-MÁTYÁS E. ZITA

Szavakon túli nyelven...

Kislány koromban csodálattal kuporodtam apai nagyanyám mellé, akinek a keze alatt varázslatosan formálódtak a tű, cérna és anyag táncából születő mesterművek. Úgy él bennem ő, mint aki a házi és mezei munka melletti csöppnyi pihenőt is teremtő, formáló ügyködéssel tölti ki. Így születtek azok a terítők, falvédők, díszpárnák, amelyek nem csak az én hozományomnak féltett darabjai, de a szélesebb család, ismerősök büszkesége is, mindazoké, akiket megajándékozott velük Ilka mama. Éppen ezért nagyon tisztelem és becsülöm azokat az asszonyokat, akik a varrottasok nyelvét értik, és erőt, időt, aprólékos munkát nem sajnálva átörökítik nagyanyáink (minta) kincseit az utókornak.

Nagy öröm és megtiszteltetés érte az Énlaki Unitárius Egyházközséget, amikor a firtosmartonosi születésű Siposné Szász Márta úgy döntött, elhozza azt a kézimunkagyűjteményt közösségi házukba, amelynek darabjai hosszú évek alatt simultak egymás mellé. Márta az Unitárius Egyház Nőszövetségének égisze alatt szervezett kézimunkakörök egyikén ismerkedett meg Orbán Sándorné Forrai Erzsébettel, akinek tanfolyamain meg-

tanulta, mindig az eredeti minták kell legyenek az irányadók, nem szabad engedni, hogy giccsé fadjon a kézimunka. Tőle tanulta meg a különböző vidékek kézimunkáinak öltés- és hímzésttechnikáit, a minták nyomtatását, befejezési módját, s ettől fogva kezdte gyűjteni az eredeti mintákat.

Hosszú évek kitartó munkájának gyümölcse ez a meghatóan szép kiállítás, amely Budapest, Székelykeresztúr, Marosvásárhely és Székelyudvarhely kiállítótermei után a Firtos alatti faluban is megbabonázza az érdeklődőket. Udvarhelyszéki, kalotaszegi és torockói varrással készült pirosban, fehérben, feketében, kékben pompázó terítő, párnahuzat, drapéria és falvédő műalkotások, amelyek, ha magyarázat nélkül

már nem is értjük üzenetét, mégis megérintik a lelkünket.

Mintha egy másik világba érkezünk volna, amikor a közösségi terem ajtaján beléptünk július 17-én. A mozdulatlan varrottasok mintha életre keltek volna, és a szentségessé nemesedett térben minden apró inda, minden tulipán, minden szomjazó szarvas, minden párjához forduló galamb, minden ölelkező szív valami mély és ősi üzenettel fordult hozzánk, szavakon túli nyelven, amit a lélek finom rezdülései értenek talán.

A kiállítást megtisztelte jelenlétével a helyi és környékről összesereglett érdeklődőkön túl Áder János, Magyarország köztársasági elnöke és kedves családja. A kiállított munkákat Bodolai Gyöngyi újságíró méltatta, majd Koronka Lilla énlaki asszony népdalokkal tette teljessé ezt a közösségi ünneppé vált találkozást. A szeretetvendégség gazdag asztala bebizonyította, hogy Sipos Márta nem csak a tű és cérna nyelvét beszéli kiválóan. Adjon Isten még sok erőt, jó egészséget neki, hogy segítségével sokan ráeszméljenek: *van értelme a gyökerekhez való visszahajlásnak, mert –ahogy ő vallja – ha van sajátos, ismert kulturális múltunk, lesz hozzá jövő is!*

NAGY-MÁTÉFI TÍMEA

NŐK VILÁGA

Lelki feltöltődés FOWE-módra

ASZTALOS KLÁRA

• Az Unitárius Nőszövetség képviselőjében hárman vettünk részt Marosvásárhelyen az Ana Panzióban a június 22–25. között megrendezett FOWE-szemináriumon: Jakabházi Vera UNOSZ-alelnök, Konrád Tünde, a Marosvásárhelyi Bolyai téri Nőszövetség elnöke és jómagam.

A FOWE (Frauen Ost-West-Europa) csoportnak hosszú története van. Az 1989-es fordulat után a vasfüggöny megszűntével lehetőség nyílt Nyugat és Kelet keresztény asszonyainak a közeledésére, egymás megismerésére. A mi esetünkben a kezdeményezés a Svájci Katolikus Nőszövetség egy csoportjának a részéről jött Gyarmathy Catherine asszony vezetésével, akinek már előzőleg ismeretei és kapcsolatai voltak erdélyiekkel. Más svájci asszonyok is jöttek Romániába, és különböző szociális intézményeket támogattak a Kárpátokon túl. A 90-es évek elején, miután a svájciak felmérték a romániai helyzetet és szükségleteket, úgy döntöttek, hogy meghívják Romániából 30 asszonyt egy hétre, olyanokat, akik közösségi munkát végeznek, és bemutatják nekik a svájci szociális ellátást, ezzel alkalmat adnak számunkra tanulni, ötleteket nyerni, amelyeket az itthoni körülmények között meg tudunk valósítani. Így kerültünk ebbe a csoportba nagyon különböző vidékekről, különböző anyanyelvű, vallású, kultúrájú, korú asszonyok. 1994- és 1995-ben két romániai csoport élvezhette a svájciak vendégszeretetét, csodálattal ismerkedtünk a nyugati világgal. A második csoportban főként pedagógusok és vallástanárnők vettek részt.

A svájciak nem csak összehoztak minket Románia különböző vidékeiről, de azóta is nyomon követik és támogatják a szervezeteink munkáját. Így alakult ki az a kétévenkénti romániai találkozó-sorozat, amely-

nek immár tizedik láncszemén vettünk részt Marosvásárhelyen. Az egymás iránti figyelem és tolerancia szép példája az, hogy volt türelmünk meghallgatni egymás előadását két vagy három nyelven önkéntes tolmácsolással. Magyar, román, német, francia és angol nyelven értekezett a 13 résztvevő asszony. A csoport tagjainak tevékenysége sokszínű: van, aki fogytékosokkal foglalkozik, más idősök klubját működtet, felnőttképzéssel, személyiségfejlesztéssel foglalkozik, megint mások a nők esélyegyenlőségéért küzdenek, és vannak olyanok, akik az egyház keretében nőszövetséget működtetnek. A Svájci Katolikus Nőszövetség részéről Gyarmathy Catherine és Barmet Ruth kitartó, régi barátnőink most is eljöttek személyesen, vállalva a hosszú utazást.

Különböző időszerű előadásokat hallgattunk meg, utána kérdések, vélemények, hozzászólások, egyéni tapasztalatok hangzottak el. Gyarmathy Catherine bemutatta a történelem folyamán változó családképet: miként alakult a különböző korokban, illetve jelenleg milyen változások figyelhetőek meg a családképben.

Arra a kérdésre kereste a választ, hogy harcmező-e a család. Barmet Ruth nagyon időszerű kérdésről, a migrációról beszélt, vázolta a jelenlegi helyzetet Svájcban, a bevándorlók és a helyiek viszonyát, hogy kik és milyen okokból jönnek Svájcba, és hogyan integrálódnak a társadalomba. Briscan Lucia, a Pro Europa Liga munkatársa, a nők helyzetéről beszélt a romániai közéletben, a döntéshozatalban. Statisztikai adatokkal igazolta, hogy bizonyos mutatók javultak, de felhívta a figyelmet arra, hogy a statisztikai számok sokszor nem mutatják a valóságot. Az a fontos, amit a gyakorlatban tapasztalunk.

Jakabházi Verát és engem arra kértek fel, hogy beszéljünk arról, hogyan változott a nők helyzete az utóbbi 25 évben. A témát nem számokkal, hanem személyes tapasztalatunk alapján mutattuk be. Jómagam arról beszéltem, hogyan változnak értékeink személyes élettapasztalataink és éveink számának gyarapodásával. Jakabházi Vera összefoglalta a magunkon megtapasztalt változásokat az elmúlt 25 évben. Polcz Alaine pszichológusnő életével példázta azt, hogy a szenvedés, az átélt borzalmak erőssé tehetik az embert – a pszichológusnő haldoklók lelki segítője lett azután, hogy a második világháborús frontátvonulás során katonák martalékává vált.

Smaranda Enache a migrációról beszélt, amely minden korban előfordult a történelem folyamán, de a jelenlegi helyzet azért súlyos, mert Európa nem tud-

ja befogadni a hatalmas számú menekültet, akik Afrikából és Ázsiából, különböző kultúrákból áramlanak Európába. Szócs Hajnal vezetésével önismereti foglalkozáson vettünk részt. Családi címert terveztünk, gyermekkorunk jó és rossz emlékeit hoztuk felszínre és mutattuk be, ezáltal jobban megismerve egymást. Az utóbbi 25 évben tapasztalt változások összegezésére kis cédulákon címszavakban válaszoltunk három kérdésre: hogyan éreztük magunkat 25 évvel ezelőtt, és hogyan érezzük magunkat most, milyen esemény jelentett fordulatot életünkben. Mint minden találkozó alkalmával, most is sor került a résztvevők szervezeteinek a tevékenységi beszámolóira, szóban és vetített képekkel. Jó volt hallani, hogy sokan dolgoznak önkéntesen, sok év után még mindig lelkesen, habár az évek felettünk is elteltek.

Az esti órában meditálásra ültünk körbe. Az ApCsel 16,11–15. 40. verseit három nyelven olvastuk fel, azt a részt, amely Lídiáról szól, aki egész háza népével megkeresztelkedett, ő az első keresztény asz-

szony Európa földjén. Kérdéseket tettünk fel Lídiának, és magunk válaszoltuk meg. Megfogalmaztuk, milyen forrásból táplálkozunk hitünk, hogyan erősíthetjük meg a magunk és közösségünk hitét. Az utolsó napon lazításként rövid kirándulást tettünk kisbuszszal a Maros völgyében. Szászrégenben meglátogattuk a szépen felújított szász lutheránus templomot, ismertetést hallgattunk meg a templom és a gyülekezet történetéről és jelenéről. Visszafele megálltunk és megtekintettük Gernyeszegen a Teleki család visszakapott kastélyát, amely a 18. században épült a gödöllői kastéllyal hasonló stílusban. Szomorú látvány a kastély és a környező park állapota. Rövid együttlétünk búcsúvacsorával ért véget, másnap reggel útra keltünk, ki-ki a maga otthonába, hogy folytassuk mindennapi munkánkat. Három napra kiszakadtunk, feltöltöttük lelki akkumulátorainkat. Azzal a vággyal búcsúztunk, hogy reméljük, két év múlva újra találkozhatunk. Érezzük, szükségünk van a találkozásra, egymás erősítésére.

IFJÚSÁGI OLDAL

Konferencia a világ közepén

Hatalmas lendülettel vágtunk bele az idei év első nyári ODFIE-rendezvényébe. 2015-ben, a forradalmi évünkben, kissé átrendeztük az események szálait, így a 39. Unitárius Ifjúsági Konferencia inkább nyárindító, mintsem nyárzáró eseménnyé vált. Ez alkalommal a helyszín is változott az eddigi évekhez képest. 2015. július 10–12. között nem a mesés Tündér Ilona völgy, hanem a Kis-Homoród völgyében fekvő Homoródmás nyújtott lehetőséget a találkozásokra.

Július 10-én, pénteken, 39 központi és 30 helyi szervező fiatal várta Almáson az izgatott résztvevőket. Érkezések, találkozások, üdvrivalgások, szoros ölelések közepette zajlott a bejelentkezés a kultúrotthon udvarán egészen négy óráig. Kissé szétszóródva indultunk el a falu temploma felé, a nyitó ifjúsági istentiszteletre, melyet Fekete Levente nagyjait lelkész tartott. Később dr. Czire Szabolcs tanár úr rendkívül érdekes előadásán vehettünk részt, melynek címe „Jancsi és Juliska a laborban” volt, és ebből megtanulhattuk a nemek közötti különbségeket. Este a fergetesnek ígérkező nyitóbuli előtt a már hagyományossá vált Cool-túra keretei között két török hölgy kalauzolt el bennünket Törökország mesés tájaira, a török kultúra rejtelseibe, ahol nem csak képekben ismerkedhettünk meg e csodás országgal, hanem meg is ízleltük a török konyhát az általuk elkészített finom falatokban.

Szombaton saját, helyi rádióműsorunkra ébredtünk, felcsendült a Jó reggelt, konferencia! műsor,

benne a legfrissebb konferenciás hírekkel és a legkedveltebb dalokkal. Reggeli után Szombatfalvi Csongor negyedéves teológiai hallgató áhítatát hallgattuk a templom falai között. A délelőtt többi részét különböző előadások, illetve választható tevékenységek töltötték ki. Négy sátorban párhuzamosan, összesen kétszer zajlott le minden foglalkozás. Lehetőségünk volt részt venni Fincziski Andrea drámapedagógiai foglalkozásán, Filer Lóránd segítségével megtudtuk, milyen színű a személyiségünk, Lakatos Sándor tanár úrral közösen elemeztük, hogy az, akit kedvesünknek tartunk, „Szeret ő? Vagy csak szerető?”, a Szabadidő sátorban pedig olyan emberek beszélgetését volt alkalmunk meghallgatni, akik nem unitáriusként születtek, de későbbi életünkben ezt a vallást választották. A nap folyamán sor került Rácz Norbert „A másságról unitárius szemmel” című előadására,

ahol aktív résztvevőként megoszthattuk véleményünket egymással, kifejezve azt, hogy mit gondolunk mi, fiatalok a nemi és nemzetiségi másságról.

Délután további előadásokra került sor: Zörgő Noémi „Hallgatsz, de mit mondasz?” előadása hasznos tapasztalatcsere volt mindannyiunk számára, megismerkedtünk a Gondviselés Segélyszervezet és az Erdély Mentőcsoport munkásságával, egyleteztünk, ezen belül közös énektanulásra és játékokra került sor, a Z-generáció sátorban kézműveskedtünk, hűtőmágneseket készítettünk, rájuk festve néhány emlékeztető szót: ODFIE, UIK, Homoródalmás, 2015. júl. 10–12. stb. A tartalmas napunk után, késő este, meggyújtottuk a tábortűzet, felhangoltuk a gitárokat, és végigénekeltek a tábortűzhez illő dalokat. Szívünk, lelkünk és fáradt testünk egyaránt felmelegedett a tűz körül. Mesébe illő hangulattal zártuk le Almáson töltött második napunkat, ugyanis Fülöp Júlia vezetésével részünk volt egy különleges, rendhagyó éjszakai áhítatban.

A harmadik, egyben utolsó nap meséjét színes programok alkották. Ismét rádióműsorral köszöntöttük a napot, együtt mentünk templomba, ahol Nagy Adél recsenyédi lelkész nő végezte a szolgálatot, ezt követően pedig a templomkertben Márton Edit másodéves teológiai hallgató imájával felavatta a XXXIX. Unitárius Ifjúsági Konferencia emlékéül állított kopjafát. Az ünnepi pillanatok után csoportos vetélkedő és sporttevékenység következett. Az eseményt kiértékelő, lezáró, illetve köszönetnyilvánító mozzanatokot Zsóka Levente humorvilága fokozta, majd kezdetét vette a bál.

Három nap és három éjjel kattogtak a fényképezőgépek, de én úgy hiszem, hogy nem csak digitális emlékeket őrzünk, hisz lelkünk megtelt csodával, életre szóló élményekkel, új barátságokkal, reménnyel és életszeretettel. Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik lehetővé tették számunkra, hogy részt vehessünk a 39. Unitárius Ifjúsági Konferencián. Sosem feledjük el, hogy három teljes napig Homoródalmáson, ahogy a helybéliek is mondják, a világ közepén éltünk!

SZABÓ JOHANNA

(v)ÉL(e)MÉNYEK

Ha valaki ismét megkérdezné, úgy körülbelül harmincötödszörré, hogy milyen volt a konferencia, akkor én ismét azt válaszolnám, hogy nagyon jól... Vagy azt, hogy felejthetetlen... vagy akár azt, hogy a legjobb nyárindító rendezvény... vagy ehhez hasonló dicsérő szavakat. Ezzel nem csak én vagyok így.

Minden résztvevő átlagos választ adna, miközben legfeljebb átlagon felüli érzések, élmények, emlékek, benyomások törnek a felszínre. És ez így van rendjén. Szavaink nem elég pontosak, egyszerűen fejezzük ki magunkat azokkal a dolgokkal kapcsolatban, amik valójában nagyszerűek voltak.

Nagyszerű volt a XXXIX. Unitárius Ifjúsági Konferencia 259 200 másodperce, közel 250 résztvevőnek nyújtott felejthetetlen pillanatok, emlékeket, együttlétet. Ezek az emlékek, élmények nem csak az előadásokból, az előre betervezett programokból erednek, hanem az olyan percekéből, eseményekből is, amelyek tartalma spontán módon alakult. Példának okáért ilyen volt a „soha véget nem érős” játékunk. Ezek a pillanatok nem voltak megtervezve. Maguktól jöttek, lehuppantak a konferencia képzeletbeli foteljeibe és tették a dolgukat. Több fotel volt. Ott volt például a Barátságé, a Találkozásé, az Ölelésé, az Öröme, mellette a Jókedvé, a Szabadságé, a Táncé, az Éneklésé. Aztán érkezett a Nevetés is a maga kényelmes foteljébe, utána sietett a Boldogság is. Neki volt a legnagyobb fotelje, vetekedett a Szeretetével. Egy ülőalkalmatosság azonban üresen maradt: a Szomorúságé. Őt nem hívták, mivel nem tartották igazi társnak, és ami azt illeti, mi sem bánjuk, hogy otthon maradt.

Ezek a pillanatok lehuppantak foteljeikbe, a konferencia alatt csak üldögéltek, mindenki végezte ülve a saját feladatát, hogy ezáltal 4320 percnyi csodát műveljenek. Olyan csodát, aminek mind-mind részesei lehettünk, olyan csodát, amelyek gondolatban még most is Homoródalmásra repítenek, hogy újra részesei legyünk a 72 óra együttlét csodájának.

Hiszem, hogy ezt a pár napot „átgyúrtuk életté”, és köszönettel tartozunk mindazoknak, akik segítségük voltak a fotelben pihenőknek, és nekünk a rendezvény létrejöttében. Átszíneztük az életünket, részesei voltunk a találkozásoknak, a barátkozásoknak, a szárnyalásnak.

Sikeres XXXIX. Unitárius Ifjúsági Konferenciát tudhatunk magunk mögött. Ezek a fotelek és tulajdonosaik viszont nem csak a konferencián voltak ott, hanem jönnek még a Színjátész Találkozóra is, jönnek még a XL. Unitárius Ifjúsági Konferenciára is, jövőre, és mindenhová, hogy újra csodákat műveljenek. Folytatása tehát következik, találkozzunk minél hamarabb!

BAROTHI BRIGITTA

Színjátszótábor az élet színpadán

„Türelem. Minden kialakul!”

Hol volt, hol nem volt... így kezdődik minden mese és kaland az életben, akárcsak a vargyasi unitárius színjátszótábor, amely jún. 29. és júl. 3. között zajlott. A tábor sponzoritását és a résztvevők rugalmasságát mutatja az a tény is, hogy az időpont még két nappal a tábor előtt is változott. Ezek a guminál is rugalmasabb résztvevők a sepsiszentgyörgyi, a tordai és a vargyasi egyetek fiataljai voltak. Hogyan is született a kezdeményezés?

Szesszió közepette mi mást is csinálhat egy diák, mint azon ábrándozik, hogy milyen más, jobb, hasznosabb dolgot tudna kezdeni az életével, nyarával, ha nem kellené a könyvek mellett rostokolnia. A válaszok csak úgy özönlenek ilyenkor, s e hatalmas gondolatáradatból a színjátszó tábor képe valamiért tartósabban fennakadt a szűrőmön. Nem tudtam, hogyan fogom megvalósítani, de éreztem, hogy meg akarom valósítani. Ezért lelkesen telefont ragadtam, és elkezdődött a szervezés. Hála Istennek, ha az ember hagyja, hogy a belső iránytűje kalauzolja álmái felé, akkor az úton szembejön a segítség. A dolgok gondviselészerűen alakultak. Több egyetet meghívtam, de csak annyi jelentkezett, amennyivel el is bírtam. Támogatókat kerestem, és sikerült akkora összeget összegyűjtenem, hogy úgy élhettünk belőle, mint a kiskirályok. Végül megkerült az az ideá-

lis helyszín is, ahol valóra válhatott az álom. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani minden nagylelkű támogatóknak!

Majd elérkezett a tábor ideje. Izgalom, kétség mint hideg-zuhany zúdultak a nyakamba. „A földön kell aludjunk?!” „Nincs meleg víz?!” „Én nem tudok idegen helyen aludni...” „Mit fogunk csinálni?” „Mikor eszünk?” „Haza lehet még menni?” – bombáztak kérdésekkel a fiatalok, míg én tehetetlenül álltam velük szemben. „Igen, a földön alszunk egy teremben. Valóban, nincs meleg víz, mosakodni az udvaron lehet, a slagnál. Ha nem tudsz aludni idegen helyen, akkor már most kezdj el barátkozni velem. Hamarosan tréningezni fogunk, csak legyetek türelemmel. Próba után pedig eszünk, még nem tudom, hogy hol. És nem. Nem lehet haza menni. Hamarosan jobb lesz. Meglátjátok...” – szögeztem le határozottságot színlelve. Azzal pedig nyeltem egy nagyot, párszor elmondtam magamnak is az utolsó mondatot... Hamarosan jobb lesz... Hamarosan jobb lesz...

És valóban. Az első összerázó tréning után, amikor az órákat lenulláztuk, és a hétköznapi időszámításról áttértünk egy tábori időszámításra, amikor megtöltöttük a bendőnket a kiadós vacsorával, és amikor meggyújtottuk az első esti tábor tüzet, és köréje gyűltünk szomorú és vidám élettörténeteinket mesélgetve egymásnak – ténylegesen jobb lett.

Második nap már nem zavart, hogy nem tudtam minden kérdésre a választ. A szorongás helyét egy kellemes érzés vette át, amely azt sugallta: „minden kialakul!” Ezt az érzést csak fokozta bennem a tábori „védőszent” gondtalan jelenléte. Poén, a kutya mint Isten

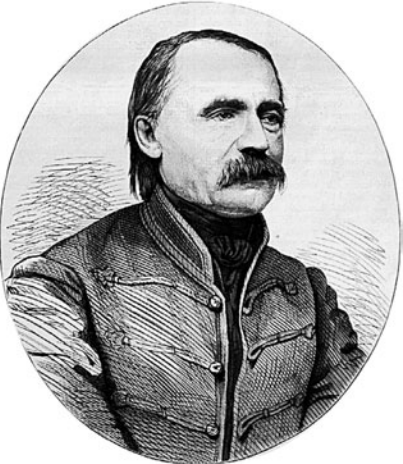
küldötte toppant be hozzánk másodnap reggel, és a tábor ideje alatt mindenhová elkísért, vigyázott ránk, játszott velünk, s ha éhes volt, illedelmesen kérte a jussát. Köszönjük neked, Poén!

A program nagyjából minden nap hasonló volt. Tábori idő szerint reggel 16 órakor kelés, reggeli torna, mosakodás és reggeli. Délelőtt és délután próbák, ahol az ODFIE Színjátszó Találkozóra választott színdarabokat gyakoroltuk. A szabadidő alatt pedig volt foci a helyi fiatalokkal, társasjáték, alkotás, főzés, kirándulás Vargyas környékén, éjszakai „medveadászat”, és a minden este várva-várt tábor tüz, amelynek fényénél sütögettünk, énekeltünk és beszélgettünk. Sőt, a tábor vége fele már aludni is kényelmesebb volt mellette.

Együttlétünk célja elsősorban az volt, hogy elkészüljenek a színdarabok, azonban ezeknek épp-hogy csak az alapköveit tudtuk leteenni az öt nap alatt. Ám semmit nem bánok, mert a tábor ennél fontosabb dolgoknak teremtett élethelyzetet. Élvezettel figyelem, amint az egyetes fiatalok a táborchaten maguk közt szervezkednek, hogy mikor és hol fognak találkozni még ezen a nyáron. Ezek a szövődő barátságok talán százszorta fontosabbak minden színdarabnál. S bár azoknak is el kell készülniük, valamiért nincs bennem aggodalom. A tábor számomra nagy tanulság volt: „Türelem. Minden kialakul.” Áldott legyen az Isten érte.

ALBERT-NAGY ÁKOS

Az éjszakai próbát csak egy plusz motivációként felfogni annak érdekében, hogy megnézzetek egy Színjátszós napfelkeltét.

 <p>19. századi jeles néprajzkutató, író, műfordító, egyházunk püspöke, Erdővidék szülőtte</p>	Az unitárius egyház 22. püspöke	A Boleró szerzője	Geminál	Spanyol nagyváros	Mátka	Igen, németül	Zeneművet, verset megváltoztat	Kacag	Időmérő része	Van ilyen üveg is, hordó is
	↖									
	Kálium vegyjele									
	Emberi tulajdonság									
	Női név						Nemi jelleg			
							Írószer			
Becézett Erika						Fonalat erősítő				
						... muri (Móricz)				
A Földközi-tenger beltengere							Ősvezérünk			
							India tagállama			
	Itt volt lelkész a püspök	Negatív töltésű részecske	Hajófar	Régi magyar férfinév	Ő következik	A szájúreg része			Foszfor vegyjele	A püspök népköltészeti gyűjteménye
						Francia focista volt			Részesül	
Orosz női név										Volt
										... Csaba, énekes
Bonctan										
							Szlovák folyó			
							Az EU pénze			
Zenekar tagja										
							Kiszárad a forrás			
							Udvarló teszi			
Középen nyom!			Ógörög törzs volt							Sorvégek!
			Útőhangszeren játszik			Esik				Járunk rajta
						Kapus bánata				
És, angolul				Házastárs fiútestvére					Gépkocsi	
				Orosz író					Tapad	
Japán autójele		Hiányos jog!			Fonalat készít				Orosz folyó	
		Ez évi			Ukrán tanács				Hagyma-féle	
Férfinév						Paripa				Lyukas garas!
						Hosszú morzejel		Associated Press		Fanyar erdei gyümölcs
								Férfinév		
Szervál						Nigériai város				Orvosnál mondjuk
						Hazafele!				Az udvarra
	Halaszt						Művészeti stílus			
	Vatikán autójele						Kálium vegyjele			
Ezt a lapot szerkeszti a püspök					Magyar Tud. ... ennek is tagja a püspök					

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő,
Andorkó Júlia szerkesztő, Márkó László médiareferens

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó),
Gergely Noémi (ifjúsági oldal), Nagy Henrietta (gyermekoldal),
Szombatfalvi József (honlap).

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós
Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie
1989 nr. 9. tel./fax: (0)264-593236/(0)264-595927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbium Egyesület, Simon Ferenc**, tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhó előtti hónap 20-a. Kéziratokat nem örzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Reméljük, hogy csodásan telik a nyaratok, és fürdőzésből, fagyizásból, játékból, táborozásból, kirándulásból nincs hiány. De az sem baj, ha csak pihentek a hűvösben egy kicsit. Nem csak a nyári vakáció folytatódik, hanem a mese is, hiszen a múltkori lapszámban már elkezdődött egy szép történet, amelyet most folytatunk a ti örömtökre. Olvassátok, és éljétek bele magatokat a magok apró világába!

További csodaszép -ót, -iót, -ciót, -ációt, -kációt, -akációt... mit is? Hát VAKÁCIÓT!

Mese a magvető példázataról (Mk 4,1–20)

– Hol a csudában vagyunk? – kérdezték egymásra nézve. – Ez az út. Itt vittek a hombárba – állapította meg örömmel az egyik búzaszem.

Egy veréb szállott le melléjük.

– Né, búzaszemek, és én éppen éhes vagyok! – csicseregte. Szedegetni kezdte őket: kipp-kopp, kipp-kopp, azzal huss, volt mag, nincs mag.

Lassan fázni kezdett a föld, és addig reszketett, amíg egy szép napon hófehér takarót nem vett magára. Az erdő, a mező és a patak elaludt. De aztán a takaró egyszer csak szakadozni kezdett. Itt is, ott is foltosodott, színesedett. Az erdő és a mező egyre hangosabb, a patak is egyre fürgébb és beszédesebb lett.

Az út mellett egy árok húzódott, benne kemény és kevély kövek heverték.

– Mit akartok ti itt? – kérdezték gőgösen a magoktól, mert oda is hullottak a búzaszemek. – Nem látjátok, hogy ez a mi területünk? – Aztán a napmelegtől izzani kezdtek, csak úgy ontották a meleget.

– Nem lesz jó! – mondta az egyik búzaszem ijedten.

A másik rászólt: – Én itt gyökeret ereszték, van egy kis porréteg.

– Én is! – szólt nekibátorodva a másik búzaszem. Lassan-lassan nőni kezdtek. Kicsíráztak.

– Né, nekem már száram is van! – mondta boldogan az egyik. Lengette kis zöld zászlóját. De a kövek nem engedtek. Izzottak a forró napsütésben. Szinte versenyeztek.

– Kisütünk. Kisütünk. Mindeniket kisütjük. Egyre csak ezt dohogták.

– Szomjas vagyok.

– Én is, én is! – panaszták a búzaszemek. Aztán lassan száradni kezdtek. A köves árok mellett gyomos volt a föld. Tarack, disznótövis, repce fenyegető zöldje emelkedett a búzaszemek fölé.

– Na, mi lesz most? – néztek haragosan a búzaszemekre. – Igaz, hogy találkoztunk? Mit kerestek itt, semmi kis kényeskék? Hm? Ez a mi birodalmunk! – De a búzaszemek összefogtak.

– Nem hagyjuk magunkat! Még azért sem! Gyökeret indíts! – és lassan-lassan szépen szárba szökkenetek.

– Megfojtunk. Egy csepp nem sok, még annyi esőt sem kaptok! – A nagy disznótövis ráborult az egyik kalászra, majd haragosan folytatta: – Még fényt sem!

Hiába kukucskált a napocska. A tarack és a repce összefogott. Ráborultak a kalászokra.

– Mi úgylis hamarabb nővünk. Nagyobbak leszünk. Erősebbek vagyunk!

De a búzakaralások sem hagyták magukat:

– Mi is megerősödünk. Meglátjátok, hogy még kalászsunk is lesz!

– Itt nektek soha, mert mi nem hagyjuk. Meglátjuk, ki nevet a végén! Nem hagyjuk, nem hagyjuk! Kirostáltak. Nem hagyjuk! – zúgták kórusban a tarack, a disznótövis és a repce.

Hiába nyújtózkodtak, hiába keresték a búzakaralások a fényt, mert rájuk borult a sötét és száraz, örök éjszaka.

A Gazda széjjelnézett. Mintha keresett volna valamit. Aztán egyszer csak mosolyogva elindult. Át az úton, az árkon, a tövisek között, és megállt a dús búzatarabla szélénél.

– Hát itt vagytok? – Megsimogatta a szépen lengő kalászokat. A szép, tiszta búzatarabla egyre csak azt mondta:

– Jó Gazda, jó Gazda!

És ő mindenik kalászt megsimogatta.

– Na, Július, mit szólsz? – tekintett az égre a Gazda.

– Szépen learatjuk! – kacagott Július, és már tartották is a zsákokat, és a jó mag csak hullott, csak hullott, csak hullott.

– Úgylis többen vagyunk, látod, jó Gazda? Sokkal többen vagyunk – mondták a búzaszemek nevetve.

A Gazda derűsen emelte vállára a tömött zsákokat, hogy kalapján napsugárral, dalolva bevigye a hombárba. **(Fekete Levente** nagyajtai lelkész)

Az oldalt szerkeszti: NAGY HENRIETTA

Nyári táborok: ablak a világra

Aranyos-mente, Erdővidék, Nyikó-mente, Székelykeresztúr és környéke: megannyi helyszín, ahol az unitárius gyerekek és ifjak felszabadult örömmel vakációznak, segédkeznek, szórakoznak

Albert-Nagy Ákos teol. hallg. (Kolozsvár), **Ambrus Lajos** ny. magyartanár (Korond), **Barothi Brigitta** egyetemi hallg. (Nagyajta–Kolozsvár), **Fekete Levente** lelkész (Nagyajta), **Forrai Tibor** tanár (Homoródszentpál), **Gaal György** helytörténész (Kolozsvár), **Kisgyörgy Zoltán** helytörténész (Sepsiszentgyörgy), **Kovács Sándor** teológiai tanár (Kolozsvár), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Lőrinczi Lajos** esperes (Csehétfalva), **Márkos-Mátyás Zita** magyartanár (Medgyes), **Máthé Gyöngyi** magyartanár (Gyergyószentmiklós), **Molnár Imola** lelkész (Nagyvárad), **Nagy Emese** angoltanár, a Gondviselés Segélyszervezet programvezetője (Székelykeresztúr), **Nagy-Mátéfi Tímea** lelkész (Énlaka), **Szabó Johanna** diák (Újszékely), **Székely Judit Réka** tanuló (Küküllődombó), **Székely Kinga Réka** lelkész, hitéleti és missziói előadó-tanácsos (Homoródszentpéter), **Szilágyi Szilamér** teol. hallg. (Kolozsvár), **Tőkés-Bencze Zsuzsa** lelkész (Gyergyószentmiklós), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelyderzs), **Vagyas Attila**, a Gondviselés Segélyszervezet munkatársa (Kolozsvár), **Varró-Bodoczi Barna** lelkész (Szentgerice)